

Základná škola Jozefa Hanulu, Školská ulica 927/2, Liptovské Sliče

ISCED 2

NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE

Zvolené predmety a počty hodín odrážajú zameranie školy. Voliteľné hodiny, uvedené v Štátnom vzdelávacom programe, sme po premyslení a prerokovaní v pedagogickej rade školy, v súlade so zameraním školy vo väčšine prípadov prideliť povinným učebným predmetom bez pridania obsahu učiva. Taktiež sme v 5. ročníku zaviedli 1 nový vyučovací predmet, pre ktoré sme si vypracovali učebné osnovy a tematické výchovno - vzdelávacie plány, ten posilňujeme aj vo vyšších ročníkoch. Ide o predmet Regionálna výchova, predmet Technika sme posilnili už v 5. ročníku nakoľko sme tam vložili prvky regionálnej výchovy a tradičnej ľudovej kultúry, ktoré prehľbujeme v oboch menovaných predmetoch.

Vzdelávacia oblasť		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a	5	4 + 1	4 + 1	5
	Čítanie pre poznanie	0	0	0	0
	Prvý cudzí jazyk	3	3	3	3
	Druhý cudzí jazyk	0	1 + 1	1	1
Príroda a spoločnosť	Prírodoveda	0	0	0	0
	Vlastiveda	0	0	0	0
Človek a príroda	Fyzika	0	1 + 0,5	1 + 1	2
	Chémia	0	0,5 + 0,5	0,5 + 0,5	1
	Biológia	1 + 1	1 + 0,5	1,5 + 0,5	1 + 1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1 + 0,5	1 + 0,5	1 + 1
	Geografia	1 + 1	1	1	1 + 1
	Občianska náuka	1	1	1	0,5 + 0,5
Človek a hodnoty	Etická / nábož. výchova	1	1	1	0,5
Matematika a práca s informáciami	Matematika	3,5 + 1,5	4 + 1	3,5 + 1,5	4 + 1
	Informatika	0,5 + 0,5	0,5	0,5	0,5
	Informatická výchova	0	0	0	0
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	0	0	0	0
	Svet práce	0	0	0,5	0,5
	Technika	1	0	0,5	0,5
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1	1	0
	Hudobná výchova	1	1	1	0
	Regionálna výchova	1	1	1	1
	Výchova umením	0	0	0	0,5 + 0,5
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	0	0	0	0
	Telesná a športová	2	2	2	2
Voliteľné hodiny		6	6	6	6
Spolu povinná časť		27	29	30	30

Učebné osnovy pre 5 – 8 ročník

Slovenský jazyk a literatúra

Charakteristika predmetu slovenský jazyk a literatúra

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra má v systéme školského vzdelávania centrálnu postavenie, pretože vytvára predpoklady pre zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov.

Slovenčina je pre väčšinu obyvateľov Slovenskej republiky národným jazykom s dlhou históriou, je pestrým, vnútorne bohato štruktúrovaným médiom, ktoré mu umožňuje komunikovať o najrozmanitejších javoch ľudského bytia a vedomia. Kvalitné poznanie a praktické ovládanie zákonitostí slovenského jazyka podmieňuje pohotovú, funkčne primeranú a kultivovanú komunikáciu jeho nositeľov. Prostredníctvom uvedomenia si miesta slovenského jazyka v našej spoločnosti si jednotlivci zároveň uvedomujú a vnímajú svoju národnú identitu a štátnu príslušnosť. Úroveň poznania a praktického ovládania slovenského jazyka je tak zároveň zrkadlom každého príslušníka slovenského národa i národa ako celku. Slovenčina je štátnym jazykom v Slovenskej republike, preto kultivované ovládanie slovenčiny zabezpečuje občanom tejto republiky nielen úspešné zvládnutie školského vzdelávania, ale následne aj ich plnohodnotné uplatnenie v pracovnom zaradení.

Jazyk je fenomén, ktorý sprevádza človeka v písomnej alebo ústnej podobe po celý život. Tvorí integrálnu zložku jeho myslenia, je prostriedkom na poznávanie vonkajšieho i vnútorného sveta, na verbálne vyjadrovanie myšlienok, pocitov a nálad, slúži na kontakt a dorozumievanie sa s inými nositeľmi jazyka, pomáha vnímať krásu umeleckého diela. Zároveň reprezentuje svojich nositeľov, predovšetkým ich intelektuálnu, citovú a mravnú vyspelosť.

Jazykové znalosti, štylistické a komunikatívne zručnosti a čitateľské a literárne zručnosti ako súčasť jazykovej kultúry predstavujú základné znaky vyspelosti absolventa základného vzdelania. Žiaci nadobúdajú také schopnosti a zručnosti, aby sa dokázali orientovať v akejkoľvek komunikatívnej situácii, vedeli sa vhodne vyjadrovať a svoje poznatky uplatňovali v praktickom živote.

Schopnosti, ktoré žiaci získajú v predmete slovenský jazyk a literatúra sú potrebné nielen pre kvalitné jazykové vzdelávanie, ale sú dôležité aj pre úspešné osvojovanie si poznatkov v ďalších oblastiach vzdelávania. Ovládanie slovenského jazyka a literatúry či v ústnej alebo písomnej podobe umožňuje žiakovi nielen poznať a pochopiť spoločenskú kultúrny vývoj našej spoločnosti, orientovať sa v prostredí, v ktorom žijú, vnímať okolie i seba, vytvárať predpoklady k efektívnej medziľudskej komunikácii, interpretovať svoje reakcie a pocity a dokázať pochopiť svoje postavenie v rozličných komunikatívnych situáciách.

Vzdelávacie obsahy slovenského jazyka a literatúry tvoria tri oblasti:

- ▶ Jazyková komunikácia
- ▶ Komunikácia a sloh
- ▶ Čítanie a literatúra

V oblasti Jazyková komunikácia žiaci nadobúdajú schopnosti, vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné k osvojovaniu si spisovnej podoby slovenského jazyka. Jazyková komunikácia vedie žiakov k presnému a logickému mysleniu, ktoré je základným predpokladom jasného, presného a zrozumiteľného vyjadrovania. Žiaci nadobúdajú zručnosti na základe vlastných schopností, napríklad dokázať porovnávať javy, ich vzájomné

podobnosti a odlišnosti, triediť ich podľa určitých hľadísk a napokon dospieť k ich zovšeobecneniu. Žiaci vhodnou motiváciou dokážu informácie získavať, poznávať a porovnávať.

V oblasti Komunikácia a sloh sa žiaci učia vnímať a chápať rozličné jazykové informácie, čítať s porozumením, kultivovane písať, rozprávať a na základe prečítaného alebo počutého textu samostatne sa rozhodovať, nadobúdajú kompetencie text analyzovať a kriticky hodnotiť. Vo vyšších ročníkoch získavajú kompetencie text posudzovať po stránke jazykovej, kompozičnej a výstavbovej.

V oblasti Čítanie a literatúra na druhom stupni ZŠ sa žiak prostredníctvom literárnych ukážok zoznamuje s literatúrou všeobecne, konkrétne s literárnymi druhmi, literárnymi žánrami, kompozíciou literárnych diel, štylistikou literárneho textu, získava informácie o autoroch, ich živote a ďalších dielach. Postupne nadobúdajú čitateľské zručnosti, schopnosti reprodukovať prečítaný literárny text a samostatne tvoriť nový umelecký text. Žiaci sa oboznamujú s významnými slovenskými predstaviteľmi tvorby pre deti a mládež. Nadobúdajú poznatky, ktoré pozitívne ovplyvňujú ich postoje, životnú hodnotovú orientáciu, empatiu, prosociálne správanie, obohacujú ich duchovne a nadobúdajú etické kompetencie. Žiak má získať také intelektuálne zručnosti, ktoré z neho urobia vzdelaného čitateľa, ktorý v literatúre nachádza zábavu, poučenie, vie sa v nej orientovať.

Ciele predmetu slovenský jazyk a literatúra

Cieľom vyučovania slovenského jazyka na 2. stupni základnej školy je:

► Viesť žiakov k spoznávaniu jazyka ako vnútorne štruktúrovaného a uceleného systému. Viesť ich k poznaniu bohatosti jazykových prostriedkov na jednotlivých rovinách jazykového systému, k odhaľovaniu vzťahov významu a formy a vzťahov medzi jednotlivými rovinami jazykového systému. Zameriavať sa na funkčné využitie jazykových a mimojazykových prostriedkov písaných a ústnych prejavov. To napomáha žiakovi chápať zložitú a vzájomnú súvislosť javov okolitého sveta, orientovať sa vo svete, prijímať nové informácie a odovzdávať vlastné poznatky a skúsenosti, formovať si svoje postoje k svetu a životu, spoznávať zákonitosti súčasného života, pochopiť históriu a inšpirovať sa do budúcnosti.

► Rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách. Tento cieľ je determinovaný získaním správnych ortografických a ortoepických návykov a zručností, ale aj zručností v štylizácii príslušnej vety či textu.

► Pestovať v žiakoch lásku k materinskému jazyku a vedomie jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocit jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami. Prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych prejavov, ústnych i písaných.

► Prostredníctvom jazyka viesť žiakov k spoznávaniu histórie vlastného národa a vážiť si ľudí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a poznanie slovenského jazyka.

► Prehlbovať estetické cítenie žiakov a tak im umožniť vnímať a precítiť krásu umeleckého slova či diela.

► Rozvíjať etické cítenie žiakov založené na empatii a asertivite, viesť ich k prosociálnemu správaniu, aby si dokázali uvedomiť podstatu a význam ľudských hodnôt.

► Zoznámiť žiakov so súborom diel slovenskej a základnej svetovej literatúry, ktorá svojou štruktúrou i spôsobom tematizácie sveta zodpovedá dosiahnutému stupňu psychického i fyzického vývinu žiakov.

► Viesť žiakov od základnej gramotnosti k získaniu čitateľských návykov, orientovať sa na knihu, vzbudiť záujem o čítanie a pozitívne prijímať literatúru a kultúru.

► Pochopiť umeleckú literatúru ako nejednoznačný, otvorený pohľad na svet a jeho zobrazenie.

Z celkového cieľa vyučovania slovenského jazyka na 2. stupni základnej školy vyplývajú i čiastkové ciele, ktoré sa majú dosiahnuť:

- ▶ Žiaci sa učia analyzovať text s dôrazom na vyhľadávanie jazykových javov, ich triedenie a usúvzťažňovanie. Učia sa syntetizovať získané poznatky.
- ▶ Získavajú prehľad o jednotlivých rovinách jazykového systému, o základných jazykových prostriedkoch na týchto rovinách, o jazykových kategóriách na rôznom stupni zovšeobecnenia.
- ▶ Cvičia sa v pravopisnej norme a učia sa správne vyslovovať a ústne realizovať text aj s uplatnením suprasegmentálnych javov.
- ▶ Spoznávajú základné údaje z histórie jazyka a jazykovedy.
- ▶ Učia sa orientovať v základných jazykových príručkách.
- ▶ Odhaľujú zmysel základných lingvistických termínov.
- ▶ Poznávajú stylistickú hodnotu jednotlivých jazykových javov.
- ▶ Učia sa uplatňovať poznatky o jazykovom systéme pri tvorbe vlastných textov.
- ▶ Cvičia sa v osvojovaní si stylisticky primeranom používaní jazykových javov. Nacvičujú zvládnutie rôznych jazykových situácií. Precvičujú si písomnú aj ústnu podobu jazykových prejavov. Učia sa pracovať s konceptom a robiť korekciu textu s využívaním korektorských značiek.
- ▶ Získavajú základnú orientáciu v jednotlivých slohových postupoch, v žánroch a útvaroch jednotlivých štýlov. Získavajú aj základnú predstavu o štýle.
- ▶ Spoznávanie, tvorivé využívanie a kultivovanie slovenského jazyka sa tak stáva prostriedkom všeobecného vzdelávania žiaka - človeka v najširšom zmysle, pretože rozvíja žiakovu osobnosť v rovine poznávacej, estetickej, etickej a najmä komunikatívnej.
- ▶ Vnímajú a prijímajú literárny text, prostredníctvom ktorého nadobúdajú čitateľské zručnosti, učia sa pochopiť a porozumieť textu.
- ▶ Získavajú systém vedomostí o literatúre, t. j. základné identifikačné znaky druhov a žánrov a elementárne charakteristiky literatúry ako umeleckého druhu.

Štruktúra predmetu slovenský jazyk a literatúra

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- Zvuková stránka jazyka a pravopis
- Lexikológia
- Morfológia
- Syntax
- Dejiny jazyka a jazykoveda

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

- Komunikácia ako zdroj informácií
- Ústny a písomný prejav
- Rozprávanie príbehov a zážitkov
- Vlastné tvorivé písanie
- Subjektívna a objektívna komunikácia

III. LITERATÚRA

- Všeobecne o literatúre
- Základné literárne druhy
- Základné literárne žánre
- Kompozícia literárneho diela

- Štylistika literárneho textu
- Metrika
- Informácie o autoroch literárnych diel

Obsah predmetu slovenský jazyk a literatúra

Slovenský jazyk na 2. stupni ZŠ zahŕňa jazykovú zložku, slohovú zložku a literárnu zložku. Jazyková a slohová zložka nie sú vzájomne oddeľované, ale tvoria integrálnu súčasť vyučovania materinského jazyka / v osnovách sú formálne vyčlenené kvôli prehľadnosti.

Pri tematických celkoch sa neuvádza časová dotácia. Je v kompetencii učiteľa určovať a upravovať si dotáciu hodín podľa podmienok v danej triede.

Učebné osnovy sú rámcové, obsahujú učivo daného ročníka. V rámci časovej dotácie sa uvádza iba týždenný počet hodín a ročný počet hodín:

Ročník	5.	6.	7.	8.	9.
Jazyková komunikácia: počet hodín týždenne	2	2	2	2	2
Jazyková komunikácia: počet hodín ročne	66	66	66	66	66
Komunikácia a sloh: počet hodín týždenne	1	1	1	1	1
Komunikácia a sloh: počet hodín ročne	33	33	33	33	33
Literatúra: počet hodín týždenne	2	2	2	2	2
Literatúra: počet hodín ročne	66	66	66	66	66

Učivo je osnované na základe vyčlenenia:

- jazykových javov z oblasti zvukovej stránky jazyka a pravopisu, lexikológie (vrátane slovtvorby), morfológie, syntaxe, dejín jazyka a jazykovedy;
- javov v slohovej výchove zameraných na komunikatívnosť;
- literárnych javov týkajúcich sa všeobecných znakov literatúry, základných literárnych druhov a žánrov, kompozície literárneho diela, štylistiky literárneho textu, metriky a informácií o autoroch literárnych diel .

Žiaci nadobúdajú veku primeranou formou poznatky zo zvukovej stránky jazyka a pravopisu, lexikológie, morfológie, zo syntaxe učivo o vetných členoch, skladoch a základné poznatky z oblasti súvetia, učia sa reprodukovat' prečítané texty a na základe toho tvoriť vlastné texty. Prostredníctvom vlastného nárečia a sociolektu sa učia poznať a ovládať spisovný jazyk a učia sa kultúrne vyjadrovať ústnou i písomnou formou. V základných rysoch získavajú poznatky z histórie jazyka a jazykovedy.

Piaty ročník je organickým premostením od zvládnutia písomných návykov a zručností, základných pravopisných a výslovnostných noriem k získavaniu základných poznatkov o jazyku a jazykovede, k postupnému osvojovaniu si jazykovej kompetencie.

Vo vyučovacom procese je učiteľ **POVINNÝ** v plnej miere dodržiavať:

- ročnú časovú dotáciu – povinný počet hodín;
- ciele, ktoré je potrebné vo vyučovaní dosiahnuť;
- obsah, t.j. jazykové javy a javy v slohovej výchove zamerané na komunikatívnosť;
- koncepciu obsahu vyučovania literatúry

Podľa vlastného uváženia s ohľadom na podmienky danej triedy si učiteľ vyberá:

- formy a metódy dosahovania cieľov;
- štruktúru vyučovacej jednotky a spôsob plánovania (voľnosť rozvrhovania v rámci vyučovania materinského jazyka ako celku; možnosť vyučovania v blokoch aktivizačných podnetov);
- diela a autorov v príslušnom tematickom okruhu;
- texty z literatúry.

Učiteľovi sa odporúča v rámci vyučovacích hodín používať:

- učebnice; pracovné zošity; cvičebnice;
- jazykové príručky; jazykovedné časopisy; encyklopédie;
- ďalšie učebné pomôcky.

Konečné rozhodnutie sa však ponecháva na učiteľa, ktoré je podmienené viacerými činiteľmi (napríklad aj materiálnym vybavením školy).

Novokoncipovaný obsah vyučovania slovenského jazyka a literatúry zvyšuje nároky na samostatnosť, tvorivosť a organizáciu práce učiteľa.

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA PRE 5. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Názov predmetu	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
Ročník	5. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	5 hodín, spolu 165 vyučovacích hodín 5/0 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Počet a zameranie kontrolných diktátov: 4

- vstupný diktát – opakovanie zo IV. ročníka
- podstatné mená
- prídavné mená
- slovesá

Počet a zameranie kontrolných slohových prác: 1

- zameranie: súkromný list

Tematické celky (gramatika, sloh):

- I. Opakovanie učiva zo 4.ročníka
- II. Zhovárame sa a diskutujeme
- III. Píšeme si so známymi
- IV. Chceme byť informovaní
- V. Informujeme včas a správne
- VI. Opisujeme svet vôkol nás
- VII. Tvoríme jednoduché príbehy
- VIII. Príbeh a opis patria k sebe
- IX. Zhotovujeme podľa návodu
- X. Opakovanie učiva z 5.ročníka

Tematické celky (literatúra):

- I. Úvod do literatúry
- II. V ríši rozprávok
- III. Pozrime si rozprávku
- IV. Čo opriadli povesti
- V. Príbehy spred tisícročí
- VI. Príbehy na rýchle čítanie
- VII. Vedomosti z každej oblasti
- VIII. Opakovanie učiva 5. ročníka

Projekty:

1. Autori literatúry pre deti – možnosť výberu
2. Regionálna povesť
3. Komiks

Doplnkové čítanie:

1. Kniha slovenských rozprávok podľa vlastného výberu
2. Kniha slovenských povestí podľa vlastného výberu

**OBSAHOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATURY
PRE 5. ROČNÍK ZŠ**

SLOVENSKÝ JAZYK A SLOH

POZNÁVACIE A REČOVÉ KOMPETENCIE

Verejná prezentácia textu, verejný prejav:

- 1) Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť
- 2) Reprodukovať umelecký aj vecný text (doslovne, stručne)

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti:

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
- 3) Aplikovať jazykovedné poznatky na vecné a umelecké texty (vekuprimerané)
- 4) Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu

Analytické a syntetické zručnosti:

- 1) Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text

Tvorivé zručnosti:

- 1) Napísať krátky príbeh /vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh/
- 2) Ústne prezentovať vlastný text
- 3) Dokončiť rozprávanie
- 4) Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text

Informačné zručnosti:

- 1) Používať jazykové slovníky a podľa nich korigovať vlastný text
- 2) Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu

Komunikačné zručnosti:

- 1) Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu
- 2) Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu
- 3) Vedieť obhájiť vlastný názor

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

ZVUKOVÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS

Abeceda; písmená – veľké, malé, písané, tlačené;

Hlásky, slabiky, slová

Delenie hlások: samohlásky, spoluhlásky, dvojhlásky,

Samohlásky – krátke, dlhé;

Spoluhlásky – tvrdé, mäkké, obojaké,

Slabikotvorné hlásky - -l, -ḷ, -r, -ř,

Výslovnosť, splývavá výslovnosť, výslovnosť a výskyt ä,

Diakritické znamienka – dĺžeň, mäkčeň, vokáň; bodka, čiarka, otáznik, výkričník, zátvorka, dvojbodka, bodkočiarka, úvodzovky,

Melódia vety – oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia, želacia,

Spodobovanie – znelé a neznelé spoluhlásky,

Pravidlo o rytmickej krátení,

Pravopis – vybrané slová – príbuzné slová,

Rozdeľovanie slov na slabiky, rozdeľovanie predponových slov – slabičné a neslabičné predpony.

VÝZNAMOVÁ (LEXIKÁLNA) ROVINA

Spisovný jazyk – nárečia,

Tvorenie slov odvodzovaním – predpona; odvodené slová,

Synonymá, antonymá; ustálené slovné spojenie (frazologizmus); príslovie,

porekadlo, pranostika, prirovanie

Slovníky – pravopisný, synonymický a frazeologický.

TVAROVÁ (MORFOLOGICKÁ) ROVINA

Skloňovanie, pád, pádové otázky,

Podstatné mená – všeobecné/vlastné; životnosť/neživotnosť; rod (mužský, ženský, stredný); číslo (jednotné, množné); pád (prvý, druhý, tretí, štvrtý, šiesty, siedmy);

vzory (chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kosť, mesto, srdce, vysvedčenie, dievča);

Prídavné mená – akostné, stupňovanie, rod, číslo, pád, vzor (pekný, cudzí),

Zámená – delenie zámen (osobné, základné, privlastňovacie),

Číslovky – delenie čísloviek (základné, radové),

Slovesá – tykanie, vykanie, časovanie, osoba (1., 2., 3.); číslo; čas (minulý, prítomný, budúci); neurčitok, sloveso byť; jednoduchý a zložený tvar;

Príslovky – všeobecná charakteristika

Predložky – väzba s pádom

SYNTAKTICKÁ (SKLADOBNÁ) ROVINA

Jednoduchá veta;

Vety podľa obsahu – oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia;

Slovosled vo vete.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Pozdrav; oslovenie; predstavenie sa; privítanie; rozlúčenie; prosba/želanie; poďakovanie;

Ospravedlnenie – ústne; ospravedlnenie s vysvetlením; vyjadriť súhlas/nesúhlas;

Blahoželanie – ústne, písomne; adresa; pohľadnica;

Súkromný list – ústne/písomne;
Tvorba otázok (žiadosť o informáciu),
Rozhovor; začiatok a koniec telefonického rozhovoru;
Osnova – zápis, nadpis, odsek.

Rozprávanie – ústne/písomne; úvod, jadro, záver; časová postupnosť;
Opis predmetu; obrázka, ilustrácie, osoby – ústne/písomne;
Umelecký a vecný text;
Krátke správy – SMS, e-mail;
Oznam, správa, pozvánka, plagát, vizitka, kľúčové slová;
Koncept, ústna reprodukcia, inzerát, reklama;

OBSAHOVÝ A VÝKONOVÝ ŠTANDARD (gramatika a sloh)

Veta podľa obsahu; výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li

Žiak:

- vie správne intonovať oznamovacie vety,
- vie správne spisovne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dodržiavať správnu dĺžku slabík.

Delenie hlások: samohlásky - krátke, dlhé; dvojhlásky; spoluhlásky - tvrdé, mäkké, obojaké

Žiak vie identifikovať pojmy, dokáže ich prakticky odlíšiť.

Hlásky; slabiky; slová

Žiak vie členiť slová na slabiky a dodržiavať správnu dĺžku slabík.

Podstatné mená – všeobecné/vlastné; prídavné mená

Žiak:

- vie veku primerane vyhľadať explicitne i implicitne vyjadrené informácie v texte a na základe nich analyzovať text,
- vie vyhľadať vo veku primeranom texte explicitne i implicitne vyjadrené informácie:
- vie vyhľadať kľúčové slová, dokáže rozlíšiť hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať správanie postáv na základe explicitných informácií,
- vie stručne opísať prostredie, v ktorom sa príbeh odohráva, vie s pomocou učiteľa jednoducho pomenovať tému prečítaného textu
- vie vyjadriť na základe subjektívnych pocitov svoje estetické zážitky z prečítaného textu.
- vie dokončiť s pomocou učiteľa začatý príbeh.

Kontrolný diktát

Žiak:

- vie aplikovať nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie, syntaxe,
- vie správne rozdeliť slová na konci riadka,
- vie posúdiť text z hľadiska jazykovej správnosti.

Cielený rozhovor (interview)

Žiak:

- vie definovať pojem interview,
- vie s pomocou učiteľa vytvoriť text interview na zadanú tému, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu.

Veta podľa obsahu: oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia, melódia vety, slovosled

Žiak:

- vie rozlíšiť želáciu a zvoláciu vetu,
- vie po predchádzajúcej príprave a s pomocou učiteľa pri čítaní dodržať správnu melódiu,
- vie samostatne tvoriť jednoduché holé a rozvité vety.

Znelé – neznelé – znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky, splývavá výslovnosť, spodobovanie (asimilácia)

Žiak:

- vie vysvetliť pojmy: znelé, neznelé, znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky, splývavá výslovnosť, spodobovanie,
- vie správne dodržiavať pravidlá spodobovania na základe osvojeného učiva o znelosti spoluhlások,
- vie správne vyslovovať slová, v ktorých nastáva spodobovanie.

Diskusia, názor, argument, ospravedlnenie – ústne, ospravedlnenie s vysvetlením, vyjadriť súhlas/nesúhlas

Žiak:

- vie v komunikačnej situácii primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku, zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim, vhodne sa pohybovať a používať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim, dodržiavať pravidlá haptiky,
- vie jednoduchým spôsobom vyjadriť svoj vlastný názor na určitú tému,
- sa usiluje na základe subjektívneho hodnotenia (subjektívnych dôvodov) obhájiť vlastný názor,
- vie spoločensky vhodne vyjadriť svoj nesúhlas s obsahom komunikácie.

Prestávka, sila hlasu, dôraz, hlavný slovný prízvuk

Žiak:

- vie reprodukovať definície pojmov: prestávka, sila hlasu, dôraz, hlavný slovný prízvuk,
- vie vo svojej výpovedi uplatňovať prestávku,
- si po usmernení učiteľom zlepší artikuláciu a vo svojej výpovedi uplatňuje primeranú silu hlasu.

Čitateľská gramotnosť

Žiak:

- ovláda pravidlá dobrého čitateľa a pravidlá na zlepšovanie pamäti,
- vie identifikovať pojmy, dokáže ich prakticky odlíšiť.

Pozdrav, pohľadnica, adresa

Žiak:

- vie definovať pojem pohľadnica,
- vie reprodukovat' definíciu pojmov: adresa, adresa odosielateľa, obálka,
- vie napísať adresu a adresu odosielateľa na obálku,
- vie napísať adresu na pohľadnicu,
- vie vytvoriť text pohľadnice v súlade s cieľom komunikácie,
- vie odôvodniť formálnu úpravu pohľadnice.

Zámená, delenie zámen: osobné – základné, prívlastňovacie, osobné prívlastňovacie zámená

Žiak:

- vie s pomocou učiteľa identifikovať v texte zámená v základnom tvare,
- vie v komunikačnej situácii používať osobné základné a prívlastňovacie zámená.

Číslovky, delenie čísloviek: základné, radové

Žiak:

- ovláda definíciu čísloviek,
- dokáže v texte rozlíšiť základné a radové číslovky a vie to zdôvodniť,
- ovláda skloňovanie základných a radových čísloviek,
- ovláda písanie interpunkčných znamienok pri radových číslovkách napísaných číslicou,
- vie v komunikačnej situácii používať základné a radové číslovky.

Súkromný list -ústne/písomne

Žiak:

- vie definovať pojem súkromný list,
- vie s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému súkromný list, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu.,
- vie odôvodniť formálnu úpravu súkromného listu.

Piktogram, čitateľská gramotnosť

Žiak:

- vie vysvetliť termín piktogram, pozná jeho funkciu, pozná význam známych piktogramov,
- vie získať informácie z grafu a mapy,
- vie identifikovať pojmy, dokáže ich prakticky odlíšiť.

Krátke správy: SMS, krátke správy: e-mail

Žiak:

- vie definovať pojem SMS,
- vie vytvoriť na zadanú tému SMS,
- vie odôvodniť formálnu úpravu krátkej správy: SMS,
- vie definovať pojem e-mail,
- vie vytvoriť na zadanú tému e-mail,
- vie odôvodniť formálnu úpravu krátkej správy: e-mailu/mejlu.

Podstatné mená, skloňovanie podstatných mien Podstatné mená mužského rodu (chlap, hrdina, dub, stroj) – životné/ neživotné, podstatné mená ženského rodu (žena, ulica, dlaň, kosť), podstatné mená stredného rodu (mesto, srdce, dievča, vysvedčenie), gramatické kategórie podstatných mien: rod, číslo, pád – pádové otázky

Žiak:

- vie roztriediť podstatné mená podľa gramatického rodu,
- vie definovať vzory podstatných mien mužského rodu: chlap, hrdina, dub, stroj,
- vie definovať vzory podstatných mien ženského rodu: žena, ulica, dlaň, kosť,
- vie definovať vzory podstatných mien stredného rodu: mesto, srdce, dievča, vysvedčenie,
- vie roztriediť podstatné mená podľa gramatického rodu,
- vie argumentovať a aplikovať svoje znalosti o skloňovaní podstatných mien,
- vie v komunikačnej situácii používať podstatné mená a ich gramatické kategórie (rod, číslo, pád).

Predložky

Žiak vie s pomocou učiteľa identifikovať predložky v texte.

Správa

Žiak:

- vie s pomocou učiteľa a podľa vzoru vytvoriť na zadanú tému správu,
- vie odôvodniť formálnu úpravu správy.

Oznámenie

Žiak vie s pomocou učiteľa a podľa vzoru vytvoriť na zadanú tému oznámenie. Žiak vie odôvodniť formálnu úpravu oznámenia.

Pozvánka

Žiak:

- vie vytvoriť s pomocou učiteľa a podľa vzoru na zadanú tému pozvánku,
- vie odôvodniť formálnu úpravu pozvánky.

Vizitka

Žiak:

- vie definovať pojem vizitka,
- vie vytvoriť vlastnú vizitku,
- vie odôvodniť formálnu úpravu vizitky.

Plagát. Informácie, ktoré neprehliadnete

Žiak:

- vie definovať pojem plagát,
- vie vytvoriť s pomocou učiteľa a podľa vzoru na zadanú tému plagát,
- vie odôvodniť formálnu úpravu plagátu.

Reklama

Žiak:

- vie definovať pojem reklama,
- vie vytvoriť s pomocou učiteľa a podľa vzoru na zadanú tému reklamu.

Poznámky, konspekt, kľúčové slová

Žiak:

- vie v texte vyhľadať fakty a spojiť čiastkové informácie do komplexnej informácie,
- si systematicky tvorí poznámky,
- zaznamenáva si kľúčové slová,
- vie v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie,
- vie zdôvodniť výber a rozlíšiť význam získaných informácií.

Opis obrázka, opis ilustrácie/obrázka – ústne

Žiak:

- vie definovať pojem opis obrázka,
- vie s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému opis obrázka, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu,
- vie definovať pojem opis ilustrácie/obrázka,
- vie s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému opis ilustrácie/obrázka, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu.

Prídavné mená, gramatické kategórie prídavných mien: rod, číslo, pád – pádové otázky akostné prídavné mená, stupňovanie prídavných mien, skloňovacie vzory pekný, cudzí

Žiak:

- vie vysvetliť a identifikovať akostné prídavné mená a vysvetliť ich funkciu v texte,
- vie správne použiť akostné prídavné mená vo svojom texte,
- vie s pomocou učiteľa stupňovať akostné prídavné mená,
- vie s pomocou učiteľa vysvetliť význam stupňovania prídavných mien v texte,
- vie v komunikačnej situácii používať akostné prídavné mená a ich stupňovanie,
- vie definovať vzor pekný, cudzí,
- chápe dôležitosť zhody medzi podstatnými menami a prídavnými menami pre porozumenie textu.

Opis – ústne/písomne, opis osoby

Žiak:

- vie definovať pojem opis osoby,
- vie s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému opis osoby, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu.

Synonymá, antonymá

Žiak:

- vie reprodukovať definície pojmov: synonymum, antonymum,
- vie vyhľadať synonymá a antonymá v danom texte,
- vie vysvetliť lexikálny význam antonym v danom texte.

Téma, hlavná myšlienka, jednoduché rozprávanie – osnova, nápis, nadpis, odsek; úvod, jadro, záver

Žiak:

- vie s pomocou učiteľa jednoducho pomenovať tému a hlavnú myšlienku prečítaného textu,
- vie definovať pojem jednoduché rozprávanie,
- vie s pomocou učiteľa rozlíšiť niektoré segmenty vonkajšej kompozície textu,
- vie identifikovať úvod, zápletku a záver vo vnútornej kompozícii rozprávania.

Slovesá, časovanie, gramatické kategórie sloví, tykanie/vykanie, činnostné a stavové slovesá, slovesný čas, sloveso byť, neurčitok

Žiak:

- vie aplikovať vedomosti o časovaní vo vlastnom texte,
- vie v komunikačnej situácii správne používať tykanie a vykanie,
- vie vyhľadať a pomenovať slovesá v texte,
- vie vyčasovať sloveso byť a použiť ho vo vetách,
- vie v komunikačnej situácii používať slovesá a ich gramatické kategórie (osoba, číslo, čas), neplnovýznamové sloveso byť,
- vie aplikovať v texte nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie, syntaxe,
- dodržiava správne tvary sloví vo vetách,
- vie posúdiť text z hľadiska jazykovej správnosti.

Slabičné a neslabičné predpony, odvodené slová

Žiak:

- vie reprodukovať definície pojmu odvodené slovo,
- vie rozlíšiť predponu v slove.

Jednovýznamové slová a viacvýznamové slová

Žiak vie reprodukovať definície pojmov jednovýznamové a viacvýznamové slová.

Jednoduché rozprávanie – časová postupnosť, jednoduché rozprávanie s prvkami opisu

Žiak

- vie s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému rozprávanie, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu,
- vie odôvodniť formálnu úpravu jednoduchého rozprávania,
- vie s pomocou učiteľa posúdiť správnosť použitia slovesných časov v texte vzhľadom na časovú postupnosť,
- vie vytvoriť jednoduché rozprávanie s malou mierou využitia opisu.

Ustálené slovné spojenie/frazeologizmus; prirovnanie, porekadlá, príslovia, pranostiky

Žiak:

- vie reprodukovať definície pojmu ustálené slovné spojenie – príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie,
- vie s pomocou učiteľa vyhľadať a vysvetliť lexikálny význam ustálených slovných spojení – prísloví a prirovnaní v danom texte,

- v malej miere využíva ustálené slovné spojenia – príslovia, porekadlá, pranostiky, prirovnania.

Opis pracovnej činnosti

Žiak:

- vie definovať pojem opis pracovného postupu,
- vie s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému opis jednoduchého pracovného postupu,
- vie odôvodniť formálnu úpravu opisu pracovného postupu.

Spisovný jazyk a nárečie, spisovné a nespisovné slová

Žiak:

- vie reprodukovať definície pojmov spisovný jazyk a nárečie,
- vie s pomocou učiteľa aplikovať v texte nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie, syntaxe,
- žiak rozozná spisovnú slovnú zásobu od nárečia.

1. písomná slohová práca (Súkromný list)

Žiak:

- vie s pomocou učiteľa vytvoriť osnovu, koncept pre pripravovaný súkromný list,
- vie s pomocou učiteľa identifikovať niektoré chyby vo svojom texte,
- vie napísať čistopis a s pomocou učiteľa,
- vie zapracovať niektoré identifikované chyby z konceptu,
- vie posúdiť text z hľadiska jazykovej správnosti
- vie zhodnotiť texty vytvorené niekým iným a svoje hodnotenie vie zdôvodniť.

LITERÁRNA VÝCHOVA

VŠEOBECNÉ POJMY:

Autor/spisovateľ; čitateľ/divák; kniha; knižnica; časopis; noviny; rozhlas; televízia; film; text; ilustrácia; poézia; próza; divadelná hra; bábkové divadlo (bábka); literatúra pre deti; odborná (náučná) literatúra; hlavná myšlienka.

LITERÁRNE ŽÁNRE:

Komiks; bájka; báseň; ľudová pieseň; hádanka; vyčítanka; príslovie; porekadlo; pranostika; rozprávka (ľudová, autorská); povesť (ľudová, autorská);

ŠTRUKTÚRA DIELA:

Dej; literárna postava (hlavná/vedľajšia literárna postava); nadpis; odsek; kapitola; verš; strofa;

ŠTYLIZÁCIA TEXTU:

Dialóg; prirovanie, zdobnenina; personifikácia /zosobnenie.

METRIKA:

Rým; rytmus; verš

OBSAHOVÝ A VÝKONOVÝ ŠTANDARD (literatúra)

Pieseň (ľudová, zľudovená), zdobenina, personifikácia, prirovanie, rým, rytmus, verš, strofa.

Žiak:

- vie vysvetliť rozdiel medzi autorom (článku v novinách, v časopise) a spisovateľom (umeleckej literatúry),
- vie vysvetliť rozdiel medzi umeleckým textom a textom v dennej tlači,
- dokáže porovnať knihu a internet ako zdroj informácií; uvedomuje si ich pozitíva i negatíva,
- pozná systém školskej knižnice,
- vie v knižnici vybrať knihu podľa tematického zatriedenia
- vie vymenovať knižničné služby,
- pozná typy knižníc,
- chápe čítanie ako prostriedok sebarozvoja
- dokáže reprodukovať prečítaný text,
- pracuje s textom a dokáže ho zadeliť do poézie alebo prózy,
- vie vysvetliť jednotlivé pojmy – rým, rytmus, verš, strofa – vyhľadať ich v básni,
- vie vyhľadať prirovanie, personifikáciu a vytvoriť vlastné.

Pojmy: autor/spisovateľ, čitateľ/divák, text/ilustrácia, kniha/ knižnica, časopis, noviny

Zberatelia ľudových rozprávok, autori klasických a moderných rozprávok, autori literatúry pre deti a mládež.

Žiak:

- vie charakterizovať ľudovú rozprávku ako súčasť ľudovej slovesnosti,
- vie rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej,
- vie vymenovať hlavné znaky rozprávky,
- vie vyhľadať v texte hlavné znaky rozprávky,
- pozná jednotlivé druhy rozprávok,
- vie vysvetliť význam činnosti zberateľov ľudových rozprávok vo vytváraní ľudských a národných hodnôt,
- vie zdôvodniť úlohu fantázie a fantastických javov, magických čísel a predmetov v rozprávke,
- vie rozlíšiť fantastické, realistické a zvieracie rozprávky,
- vie určiť hlavné a vedľajšie postavy a charakterizovať ich,
- vie vyhľadať odsek,
- vie vyhľadať kľúčové slová,
- vie sformulovať hlavnú myšlienku,
- pozná a vie vysvetliť podstatu hádanky, vyčítanky, príslovia, porekadla a pranostiky,
- vie rozlíšiť hádanku, vyčítanku, príslovie, porekadlo a pranostiku; vie vysvetliť rozdiely medzi nimi a vie vysvetliť ich vznik a význam,
- prijíma a vážiť si odkaz našich predkov.

Pojmy: ľudová a autorská rozprávka, hlavné znaky rozprávky, hlavná myšlienka, téma, odsek, kľúčové slová, príslovia, porekadlá a pranostiky
poučenie, vyčítanky

Poézia nonsensu, óda

Žiak:

- pozná terminológiu humor, poučenie, nonsens, vie ich vyhľadať v texte rozprávky,

- vie vysvetliť znaky nonsensu v texte (v poézii a v próze),
- vie vysvetliť nonsens ako štylizáciu textu,
- vie vysvetliť pôvod nonsensu v ľudovej slovesnosti (ľudová pieseň Červený kachel, biela pec),
- vie na konkrétnej ukážke vysvetliť, ako vzniká nonsens,
- vie vymenovať mená spisovateľov nonsensu,
- vie vymenovať názvy rozprávok iných národov.

Pojmy: nonsens, humor, hra

Autori klasických rozprávok, autori moderných rozprávok

Žiak:

- vie vysvetliť funkciu nadpisu; nájsť a vysvetliť súvislosti medzi textom a nadpisom,
- vie vysvetliť členenie textu na odseky,
- vie vyhľadať kľúčové slová v odseku,
- vie zdôvodniť, prečo sa literárne dielo člení na kapitoly,
- pozná charakter Andersenovej rozprávky, vie vymenovať najznámejšie Andersenove rozprávky, ovláda ich reprodukciu,
- vie vymenovať najvýznamnejšie diela Feldeka,
- pozná a vie na konkrétnom texte vysvetliť pojem moderná rozprávka. Pozná význam diela K. Čapka,
- dokáže posúdiť rozdiel medzi fantastickou a modernou rozprávkou, čarodejnica a škriatok v obidvoch typoch rozprávky.

Pojmy: moderná rozprávka, monológ, dialóg, kapitola

Obradové a pracovné piesne, Fašiangy, Turíce, Zberatelia ľudových piesní: Ján Kollár, Piesne regiónu Liptov

Žiak:

- získa vzťah k tradícii, zoznámi sa so slovesnými výtvormi predkov,
- spozná, kedy si ľudia spievali a ako piesne vznikali,
- zistí od rodičov a starých rodičov, pri akých príležitostiach si ľudia spievali, pozná niektoré piesne regiónu, z ktorého pochádza,
- zapíše si text ľudovej piesne zo svojho regiónu,
- pozná jednotlivé druhy ľudových piesní,
- vie porozprávať o jednotlivých druhoch ľudových piesní a o okolnostiach ich vzniku,
- vie vymenovať dôležité obrady v živote našich predkov, pozná niekoľko obradových piesní.
- vie zaradiť ľudové piesne do skupín a odôvodniť svoj názor,
- vie definovať rytmus i personifikáciu a vie uviesť alebo nájsť v piesni príklad,
- dokáže vytlieskať rytmus aspoň jedného verša ľudovoľnej detskej vyčítanky.

Pojmy: ľudová pieseň, verš, strofa, rým, rytmus, prirovnanie, personifikácia - zosobnenie.

Bábková hra, filmová rozprávka, dialóg, monológ

Žiak:

- vie charakterizovať divadelnú hru ako prozaické dielo - literárny text určený na realizáciu na divadelnej scéne,
- vie vysvetliť pojmy viažuce sa k bábkovej hre,
- vie vysvetliť pojem animácia,

- vie vysvetliť rozdiel medzi bábkami,
- pozná úlohu osôb, ktoré sa podieľajú pri inscenácii,
- vie vysvetliť úlohu bábkoherca,
- vie vysvetliť rozdiel medzi prozaickým textom a jeho zdramatizovanou podobou,
- vie prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatizovaného textu,
- pozná tvorbu Viktora Kubala, zakladateľa slovenského kresleného filmu.

Pojmy: bábková hra, bábkoherec, divadelná hra, dialogizovaná reč, filmová a televízna rozprávka, animovaný film, zvukové efekty, scenár, scenárista, režisér, dramaturg, autor hudby, herec

Historická povesť, miestna povesť, heraldická povesť, regionálne povesti, hlavná a vedľajšia postava

Žiak:

- vie definovať povesť,
- vie vysvetliť, aký je rozdiel medzi povest'ou a rozprávkou,
- vie rozlíšiť ľudovú a umelú povesť,
- získa úctu k tradícii, k postavám a udalostiam našej histórie, k prírodným krásam,
- spozná autorov, ktorí písali povesti,
- sa naučí, že povesti sa viažu k historickým udalostiam, postavám z histórie alebo k zaujímavým miestam,
- vie prerozprávať obsah povesti,
- vie s pomocou učiteľa abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku povesti,
- vie zostaviť dejovú osnovu,
- vie sa orientovať v školskej knižnici – nájsť knihy povestí,
- napíše jednoduchú povesť viažucu sa k zaujímavému miestu vo svojom okolí.

Pojmy: povesť – miestna, historická, heraldická, reálny základ

Legandy, zľudovená pieseň

Žiak:

- vie definovať legendu,
- pozná knihu kníh – Bibliu a vie o nej povedať základné údaje,
- vie v legende nájsť hodnoty, ktoré môže transformovať do svojho života,
- vie odlíšiť legendu od rozprávky,
- roztriedi reálne a fantastické deje v legende,
- vie vysvetliť súvislosti konkrétnej legendy s históriou,
- vie s pomocou učiteľa sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného,
- pozná pojem zľudovená pieseň; vie vysvetliť rozdiel medzi ľudovou a zľudovenou piesňou.

Pojmy: legenda, Biblia, zľudovená pieseň

Komiks

Žiak:

- sa naučí čítať komiks,
- vie vysvetliť pôvod komiksu,
- vie vysvetliť komiks ako žáner s epickým dejom (prózu) sprostredkovaným bez rozprávača cez priamu reč a obrázky,
- vie s pomocou učiteľa sformulovať hlavnú myšlienku,

- pozná autorov komiksov,
- vie určiť hlavné a vedľajšie postavy,
- vie vysvetliť funkciu bubliny a úlohu obrázku,
- vytvorí komiks na danú tému.

Pojmy: komiks, kreslený seriál, bublina, obrázok, text, časopis, dialóg, zvukomalebné výrazy

Encyklopédia, náučná literatúra, odborné slová

Žiak:

- vie vysvetliť, aký je rozdiel medzi umeleckou literatúrou a náučným textom,
- vie definovať náučnú literatúru,
- vie definovať encyklopédiu,
- vie pracovať s encyklopédiou,
- vie vysvetliť význam informácií získaných z encyklopédie,
- vie sa orientovať v školskej knižnici – vie vyhľadať encyklopédiu,
- s pomocou vie vyhľadať informácie v encyklopédii podľa hesla,
- využíva encyklopédie pri samoštúdiu.

Pojmy: encyklopédia, heslo, odborná (náučná) literatúra, odborné slová

PRIEREZOVÉ TÉMY

Skratky prierezových tém a medzipredmetových vzťahov:

OSR – Osobnostný a sociálny rozvoj

MEDV – Mediálna výchova

OŽZ – Ochrana života a zdravia

TPPZ – Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

HUV – Hudobná výchova

GEO – Geografia

OBN – Občianska náuka

ETV – Etická výchova

ENV – Enviromentálna výchova

MULTV - Multikultúrna výchova

DV – Dopravná výchova

REV – Regionálna výchova

DEJ – Dejepis

BIO - Biológia

VYV – Výtvarná výchova

NAV – Náboženská výchova

HODNOTENIE PREDMETU

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR č. 7/2009-R z 28. apríla 2009.

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, či žiak vzdelávací výstup – výkonový štandard zvládol, alebo nie.

Pri verbálnej forme sa zisťuje a hodnotí najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu. Písomnou formou sa kontroluje a hodnotí osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém. Pri praktických aktivitách udeľujeme slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Preveruje sa úroveň samostatnej práce žiakov a schopností práce s textom.

Hodnotenie diktátov: 0 - 1 chyba - 1
2 - 3 chyby - 2
4 - 7 chýb - 3
8 - 10 chýb - 4
11- a viac - 5

Hodnotenie tematických previerok: 100 – 90% - 1
89 – 75% - 2
74 – 50% - 3
49 – 30% - 4
29 – 0% - 5

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA PRE 6. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Názov predmetu	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
Ročník	6. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	5 hodín, spolu 165 vyučovacích hodín 4/1 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Počet a zameranie kontrolných diktátov: 4

- vstupný diktát – opakovanie zo V. ročníka
- zámená
- prídavné mená
- slovesá

Počet a zameranie kontrolných slohových prác: 2

- zameranie: statický opis, rozprávanie s prvkami priamej reči

Tematické celky (gramatika, sloh):

- I. Opakovanie učiva zo 5.ročníka
- II. Zhovárame sa a diskutujeme
- III. Ako tvoríme slová (pomenovania)
- IV. Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí, javov
- V. Svet v pohybe
- VI. Nielen ľudia, aj vety tvoria príbehy
- VII. Opakovanie učiva z 5.ročníka
- VIII. Informujeme presne a pútavo

Tematické celky (literatúra):

- I. Úvod do literatúry 6. ročníka
- II. Ľudová slovesnosť
- III. Poézia
- IV. Rozprávanie vo veršoch i v próze
- V. Dramatické umenie
- VI. Opakovanie učiva 6. ročníka

Projekty:

1. Ilustrovaná anekdota

Doplnkové čítanie:

1. Kniha bájok podľa vlastného výberu
2. Staré grécke báje a povesti
3. Detektívka pre deti podľa vlastného výberu
4. Milan Rúfus: Modlitbičky

SLOVENSKÝ JAZYK A SLOH

POZNÁVACIE A REČOVÉ KOMPETENCIE

Verejná prezentácia textu, verejný prejav:

- 1) Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť
- 2) Reprodukovať umelecký aj vecný text (doslovne, podrobne, stručne)

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti:

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
- 3) Aplikovať jazykovedné poznatky na vecné a umelecké texty (vekuprimerane)
- 4) Na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodiť charakteristiky (definície) nových javov
- 5) Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu

Analytické syntetické zručnosti:

- 1) Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text
- 2) Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a žánrov

Tvorivé zručnosti:

- 1) Vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného žánru, slohového postupu, jazykového štýlu
- 2) Napísať krátky príbeh
- 3) Ústne prezentovať vlastný text
- 4) Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo
- 5) Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text

Informačné zručnosti:

- 1) Používať jazykové slovníky a podľa nich korigovať vlastný text
- 2) Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu

Komunikačné zručnosti:

- 1) Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu
- 2) Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu
- 3) Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

ZVUKOVÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS

Abeceda; písmená – veľké, malé, písané, tlačené;

Hlásky, slabiky, slová; Delenie hlások – samohlásky (krátke, dlhé); spoluhlásky (tvrdé, mäkké, obojaké); slabikotvorné hlásky - l, -l', -r, -r';

Výslovnosť – splývavá výslovnosť, výslovnosť a výskyt ä; výslovnosť cudzích slov;

Melódia vety – oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia, želacia; Prestávka, sila hlasu, prízvuk, dôraz;

Spodobovanie – znelé a neznelé spoluhlásky; Priama reč, uvádzacia veta; Pravidlo o rytmickom krátení; Rozdeľovanie slov na slabiky; Rozdeľovanie predponových slov; slabičné a neslabičné predpony

Pravopis – vybrané slová, príbuzné slová; vlastné mená, zemepisné názvy

VÝZNAMOVÁ (LEXIKÁLNA) ROVINA

Odvoденé slová; synonymá, antonymá, homonymá, jednovýznamové a viacvýznamové slová;

Spisovný jazyk – nárečia, slang, slangové slová; slovná zásoba – spisovné, nespisovné slová; neutrálne slová, domáce a cudzie slová, zastarané slová, nové slová, skratky

Tvorenie slov – odvodzovaním – predpona, prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo; tvorenie slov skladaním

Ustálené slovné spojenia (frazologizmy); príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie

TVAROVÁ (MORFOLOGICKÁ) ROVINA

Skloňovanie – pád, pádové otázky

Podstatné mená – všeobecné, vlastné; konkrétne, abstraktné; životné, neživotné; rod, číslo, pád, vzory – chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kosť, mesto, srdce, vysvedčenie, dievča; pomnožné podstatné mená

Prídavné mená – akostné, vzťahové, privlastňovacie, stupňovanie, rod, číslo, pád, vzory – pekný, cudzí, páví, matkin, otcov

Zámená – delenie zámen; osobné, základné, privlastňovacie

Číslovky – skloňovanie, rod, číslo, pád, delenie čísloviek – určité, neurčité, základné, radové, násobné

Slovesá – tykanie, vykanie, časovanie – čas – minulý, prítomný, budúci; osoba, číslo, zvrtné, nezvrtné, neurčitok, sloveso byť, jednoduchý a zložený tvar; plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá; spôsob – oznamovací, rozkazovací a podmieňovací; vid – dokonavý a nedokonavý

Príslovky – delenie prísloviek, stupňovanie prísloviek

Predložky – väzba s pádom, vokalizácia predložiek

Spojky – interpunkcia

SYNTAKTICKÁ (SKLADOBNÁ) ROVINA

Jednoduchá veta – holá, rozvitá; Vety podľa obsahu – oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia; slovosled;

Základné vetné členy – podmet (vyjadrený a nevyjadrený), prísudok (slovesný, neslovesný); vetný základ; Zhoda; vetné sklady – prisudzovací; Jednočlenná veta slovesná a neslovesná; dvojčlenná veta – úplná a neúplná

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie, prosba, želanie, poďakovanie, ospravedlnenie – ústne, s vysvetlením; vyjadriť súhlas, nesúhlas, blahoželanie ústne, písomne; adresa, pohľadnica, súkromný list – ústne, písomne; tvorba otázok (žiadosť o informáciu); rozhovor, začiatok a koniec telefonického rozhovoru;

osnova, nápis, nadpis, odsek;

Rozprávanie – ústne, písomne, časová postupnosť v rozprávaní, úvod, jadro, záver; rozprávanie s prvkami opisu

Opis – predmetu, ilustrácie, obrázku, osoby, pracovného postupu – ústne a písomne;

Umelecký a vecný text; názor, diskusia; argument, protiargument, krátke správy – SMS, e-mail; oznam, správa, pozvánka, plagát, vizitka, kľúčové slová, poznámky, koncept, reprodukcia – ústna, inzerát, reklama, statický, dynamický, umelecký opis, charakteristika osoby; rozprávanie s využitím priamej reči, rétorika, artikulácia, sila hlasu, gestikulácia, mimika, postoj, príhovor, cielený rozhovor (interview)

Hlavná myšlienka, správa o riešení/výsledku projektu ústna/písomná; odosielateľ, prijímateľ, komunikačná situácia, efektívna komunikácia, asertívna komunikácia, dialóg, projekt, tabuľka

JAZYKOVEDA A NÁRODNÝ JAZYK

Spisovný jazyk, nárečia

OBSAHOVÝ A VÝKONOVÝ ŠTANDARD (gramatika a sloh)

Opis ilustrácie/obrázka

Žiak

- vie definovať pojem opis ilustrácie/obrázka,
- vie vytvoriť na zadanú tému opis ilustrácie/obrázka,
- chápe význam prídavných mien v opise ilustrácie/obrázka.

Pohľadnica, adresa

Žiak:

- vie napísať adresu na pohľadnicu,
- vie vytvoriť text pohľadnice v súlade s cieľom komunikácie.

Rozprávanie – ústne; úvod, jadro, záver; časová postupnosť v rozprávaní; odsek

Žiak:

- dokáže rozlíšiť hlavné a vedľajšie postavy, charakterizovať správanie postáv, vie stručne opísať prostredie, v ktorom sa príbeh odohráva,
- vie s pomocou učiteľa jednoducho pomenovať tému prečítaného textu,
- vie vyjadriť na základe subjektívnych pocitov svoje estetické zážitky z prečítaného textu,
- vie dokončiť začatý príbeh.

Predložky, väzba s pádom; synonymá, antonymá

Žiak:

- dodržiava správne predložkové väzby pri tvorbe slovných spojení, viet a celých textov,
- vie vysvetliť pojmy: synonymum, antonymum.

Oznámenie; interview; reklama

Žiak:

- vie vhodne vo vlastnom prejave využiť prvky komunikácie z literárnych textov, médií, internetu,
- vie vytvoriť slohový útvar/žáner a zosúladiť ho s témou písania a svoje rozhodnutie vie zdôvodniť,
- vie zdôvodniť výber a použitie rozličných informácií z grafu.

Opis pracovného postupu

Žiak:

- dokáže na základe analýzy textu identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o dynamickom opise,
- vie vytvoriť na zadanú tému dynamický opis,
- chápe význam prídavných mien a slovík v dynamickom opise,
- vie vysvetliť lexikálny význam ustálených slovných spojení.

Rozhovor, dialóg

Žiak:

- vie zreprodukovať (definovať) pojem dialóg a zapojiť sa doň,
- vie v dialógu primerane gestikulovať.

Zámená, delenie zámen: osobné – základné, privlastňovacie, osobné privlastňovacie zámená

Žiak:

- vie vyhľadať a pomenovať zámená vo vlastnom texte,
- vie rozlíšiť osobné privlastňovacie zámeno od základného,
- vie utvoriť osobné privlastňovacie zámeno od základného,
- vie v komunikačnej situácii používať osobné základné a privlastňovacie zámená.

Diskusia, argument, protiargument

Žiak:

- vie v komunikačnej situácii primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku, zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim,
- vie sa vhodne pohybovať a používať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim, dodržiavať pravidlá haptiky,
- vie jednoduchým spôsobom vyjadriť svoj vlastný názor na určitú tému,
- sa usiluje na základe subjektívneho hodnotenia (subjektívnych dôvodov) obhájiť vlastný názor,
- vie spoločensky vhodne vyjadriť svoj nesúhlas s obsahom komunikácie.

Predložky, vokalizácia

Žiak:

- vie s pomocou učiteľa identifikovať predložky v texte,
- vie vysvetliť pojem vokalizácia predložiek a určiť ju v texte.

Práca so slovníkom – pravopisný, synonymický, frazeologický, slovník cudzích slov, elektronické slovníky

Žiak:

- pozná funkciu jednotlivých jazykovedných príručiek,
- vie si správne vybrať jazykovednú príručku na overenie významu slov,
- vie, čo znamenajú skratky a vysvetlenia v pravopisnom slovníku,
- vie vyhľadať synonymá, ustálené slovné spojenia a vysvetliť význam cudzích slov,
- pozná funkciu jednotlivých jazykovedných príručiek,
- vie si správne vybrať jazykovednú príručku na overenie významu slov,
- vie, čo znamenajú skratky a vysvetlenia v pravopisnom slovníku,
- vie vyhľadať synonymá, ustálené slovné spojenia a vysvetliť význam cudzích slov.

Neutrálne a citovo zafarbené (expresívne) slová

Žiak:

- vie reprodukovať definície pojmov: neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová,
- vie vyhľadať citovo zafarbené slová v texte,
- vie vysvetliť stylistickú funkciu citovo zafarbených slov v texte,
- vie s pomocou učiteľa vysvetliť význam známych citovo zafarbených slov v texte.

Tvorenie slov odvodzovaním, predpona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo, tvorenie slov odvodzovaním, prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené, tvorenie slov skladaním

Žiak:

- vie rozlíšiť predponu a príponu v slove,
- vie v texte s pomocou učiteľa identifikovať slová, ktoré vznikli skladaním a určiť slová, z ktorých vznikli,
- vie sa spisovne vyjadrovať a správne tvorí slová odvodzovaním a skladaním.

Podstatné mená – aktivizácia poznatkov z nižších ročníkov, gramatické kategórie podstatných mien: rod, číslo, pád – pádové otázky; životnosť/neživotnosť, všeobecné/vlastné podstatné mená, konkrétne a abstraktné podstatné mená

Žiak:

- vie pri komunikácii správne použiť ohybné slovné druhy – podstatné mená,
- vie pri komunikácii správne použiť ohybné slovné druhy - podstatné mená a ich gramatické kategórie (rod, číslo, pád),
- vie aplikovať nadobudnuté vedomosti v praxi,
- vie roztriediť podstatné mená podľa gramatického rodu,
- vie s pomocou učiteľa rozlíšiť konkrétne a abstraktné podstatné mená v umeleckom a vecnom texte.

Piaty pád – vokatív

Žiak chápe tvar slova v piatom páde ako oslovenie.

Statický opis, 1. písomná slohová práca (Statický opis)

Žiak:

- vie reprodukovať definíciu pojmu statický opis,

- vie s pomocou učiteľa vysvetliť vysokú frekvenciu slovies v rozprávaní a prídavných mien v opise,
- vie s pomocou učiteľa vytvoriť osnovu, koncept pre pripravovaný,
- vie s pomocou učiteľa identifikovať niektoré chyby vo svojom texte,
- vie napísať čistopis a s pomocou učiteľa vie zapracovať niektoré identifikované chyby z konceptu,
- vie posúdiť text z hľadiska jazykovej správnosti,
- vie zhodnotiť texty vytvorené niekým iným a svoje hodnotenie vie zdôvodniť.

Prídavné mená – akostné, gramatické kategórie, vzťahové prídavné mená, vzor pekný/cudzí, stupňovanie, prívlastňovacie prídavné mená, vzor otcov/matkin, vzor páví

Žiak:

- chápe dôležitosť gramatickej zhody medzi prídavným menom a podstatným menom pre porozumenie textu,
- vie identifikovať akostné prídavné mená a vysvetliť ich funkciu v texte,
- vie vysvetliť a identifikovať vzťahové prídavné mená a vysvetliť ich funkciu,
- vie roztriediť prídavné mená podľa gramatického rodu,
- ovláda morfológické pravopisné javy pri skloňovaní vzorov pekný/cudzí,
- vie s pomocou učiteľa vysvetliť význam stupňovania prídavných mien v texte,
- vie v komunikačnej situácii používať akostné prídavné mená a ich stupňovanie,
- vie s pomocou učiteľa identifikovať prívlastňovacie a zvieracie prídavné mená v texte,
- vie aplikovať v texte nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie, syntaxe,
- dodržiava správne tvary prídavných mien vo vetách.

Charakteristika osoby – vonkajšia/vnútoraná

Žiak:

- vie reprodukovať definíciu pojmu charakteristika osoby,
- vie s pomocou učiteľa a podľa vopred stanovených kritérií porovnať statický opis a charakteristiku osoby,
- vie po príprave a s pomocou učiteľa vytvoriť charakteristiku osoby a prezentovať ju,
- vie prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a s pomocou učiteľa vie následne zapracovať niektoré identifikované chyby,
- vie reprodukovať definíciu pojmu charakteristika osoby,
- vie s pomocou učiteľa a podľa vopred stanovených kritérií porovnať statický opis a charakteristiku osoby,
- vie po príprave a s pomocou učiteľa vytvoriť charakteristiku osoby a prezentovať ju,
- vie prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a s pomocou učiteľa vie následne zapracovať niektoré identifikované chyby.

Slovesá, tykanie/vykanie, časovanie, neurčitok, sloveso byť, plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá, zvrtné a nezvrtné slovesá, gramatické kategórie slovies: osoba, číslo, čas, slovesný spôsob–oznamovací, rozkazovací, podmieňovací, jednoduchý a zložený slovesný tvar

Žiak:

- vie identifikovať pojmy, dokáže ich prakticky odlíšiť,
- vie vyčasovať sloveso byť a použiť ho vo vetách,
- vie vysvetliť a identifikovať plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá a vie vysvetliť ich funkciu v texte,

- vie vysvetliť a identifikovať zvrtné a nezvrtné slovesá a vie vysvetliť ich funkciu v texte,
- vie posúdiť správnosť použitia slovesných časov vzhľadom na časovú postupnosť,
- vie identifikovať oznamovací, rozkazovací, podmieňovací spôsob slovesa a chápe jeho funkciu v texte,
- vie vysvetliť a identifikovať jednoduchý a zložený slovesný tvar sloviess v texte,
- vie v komunikačnej situácii používať slovesá a ich gramatické kategórie (osoba, číslo, čas).

Dynamický opis

Žiak:

- vie reprodukovať definíciu pojmu dynamický opis,
- vie s pomocou učiteľa a podľa vopred stanovených kritérií porovnať statický opis a dynamický opis,
- vie po príprave a s pomocou učiteľa vytvoriť dynamický opis a prezentovať ho,
- vie prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a s pomocou učiteľa vie následne zapracovať niektoré identifikované chyby.

Rozprávanie s využitím priamej reči (ja- forma), rozprávanie s využitím priamej reči (on – forma)

Žiak:

- vie po krátkej príprave vytvoriť rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba) so zachovaním logickej aj časovej postupnosti a prezentovať ho,
- vie vytvoriť dialóg,
- vie po krátkej príprave a s pomocou učiteľa vytvoriť rozprávanie s využitím priamej reči (3. osoba) so zachovaním logickej aj časovej postupnosti a prezentovať ho,
- vie prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a s pomocou učiteľa vie následne zapracovať niektoré identifikované chyby.

Príslovky, druhy prísloviess: miesta, času, spôsobu a príčiny, stupňovanie prísloviess

Žiak:

- vie s pomocou učiteľa identifikovať príslovky miesta, času, spôsobu, príčiny,
- vie vysvetliť funkciu stupňovania prísloviess v texte, dodržiava správny pravopis prísloviess
- vie správne používať tvary prísloviess.

Priama reč – uvádzacia veta, interpunkcia

Žiak dokáže používať interpunkčné znamienka ako grafické signály.

Citoslovcia

Žiak vie identifikovať citoslovcia, pozná ich funkciu v jazykových prejavoch.

Základné vetné členy: podmet: vyjadrený, nevyjadrený, prísudok slovesný/menný, zhoda, vetné sklady - prísudzovací

Žiak:

- vie vymenovať základné vetné členy a definovať podmet,

- pozná funkciu podmetu vo vete,
- vie určiť vyjadrený a nevyjadrený podmet,
- vie určiť holý a rozvítý podmet.,
- definuje a identifikuje prísudok,
- pozná slovesný prísudok, identifikuje prísudok,
- dokáže použiť vyjadrenie prísudku dvoma spôsobmi,
- dokáže určiť prísudzovací sklad v dvojčlennej vete a vetné členy, ktoré ho tvoria,
- chápe využitie dvojčlennej vety v umeleckom i vecnom texte,
- chápe dôležitosť gramatickej zhody medzi podmetom a prísudkom pre porozumenie textu.

2. písomná slohová práca (Rozprávanie s využitím priamej reči)

Žiak:

- vie s pomocou učiteľa vytvoriť osnovu, koncept pre pripravovanú slohovú prácu,
- vie s pomocou učiteľa identifikovať niektoré chyby vo svojom texte,
- vie napísať čistopis a s pomocou učiteľa vie zapracovať niektoré identifikované chyby z konceptu,
- vie posúdiť text z hľadiska jazykovej správnosti,
- vie zhodnotiť texty vytvorené niekým iným a svoje hodnotenie vie zdôvodniť.

Dvojčlenná veta: úplná, neúplná

Žiak vie tvoriť dvojčlenné vety.

Projekt

Žiak:

- vie rozlíšiť, porovnať a vysvetliť pojmy: statický opis, dynamický opis, charakteristika osoby, rozprávanie s využitím priamej reči a projekt,
- vie charakterizovať rozdiely vo formálnej úprave,
- vie aplikovať znalosti o formálnej úprave počas tvorby projektu
- vie vhodne využiť prvky komunikácie z literárnych textov, médií, internetu,
- vie prezentovať projekt a poskytnúť údaje o projekte,
- vie prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a následne zapracovať identifikované chyby s cieľom zlepšiť organizáciu a nadväznosť myšlienok, opraviť jednotlivé chyby a formálnu úpravu textu,
- vie zo strany učiteľa a spolužiakov prijať kritické hodnotenie a vysloviť argumenty na svoju obhajobu,
- vie sa pri obhajobe svojho názoru spoločensky ovládať.

LITERÁRNA VÝCHOVA

TECHNIKA ČÍTANIA A VEREJNÁ PREZENTÁCIA TEXTU:

- 1) Plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť
- 2) Recitovať prozaické a básnické diela. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu, frázovať básnický aj prozaický text v zhode s vlastným chápaním jeho významu
- 3) Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní. Modulovať hlas podľa zmyslu textu

PAMÄŤOVÉ, KLASIFIKAČNÉ A APLIKAČNÉ ZRUČNOSTI:

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
- 3) Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty
- 4) Usporiadať známe javy do tried a systémov

ANALYTICKÉ A INTERPRETAČNÉ ZRUČNOSTI:

- 1) Prerozprávať obsah prečítaného diela
- 2) Odlíšiť epické, lyrické a dramatické texty
- 3) Vytvoriť dejovú osnovu prečítaného diela, vyhľadať kľúčové slová
- 4) Určiť hlavné a vedľajšie postavy diela
- 5) Sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného diela, vrátane lyrickej básne
- 6) Interpretovať význam diela
- 7) Sformulovať vlastné hodnotenie diela

TVORIVÉ ZRUČNOSTI:

- 1) Zdramatizovať básnický alebo prozaický text (rozprávka, bájka, povesť)
- 2) Ilustrovať umelecký text
- 3) Napísať kratší prozaický útvar (bájka, rozprávka), básnický text, scenár
- 4) Inszenovať kratší dramatický text

INFORMAČNÉ ZRUČNOSTI:

- 1) Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici
- 2) Pracovať s knižným fondom vo forme kartotéky a v elektronickej podobe
- 3) Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu
- 4) Budovať si vlastnú knižnicu

VŠEOBECNÉ POJMY

Autor, spisovateľ, čitateľ, divák, kniha, knižnica, časopis, noviny, rozhlas, televízia, film, text, ilustrácia, poézia, próza, divadelná hra, bábkové divadlo, bábka, literatúra pre deti, odborná (náučná literatúra), umelecká literatúra, dobrodružná literatúra, hlavná myšlienka

LITERÁRNE DRUHY

Komiks, bájka, báseň, ľudová pieseň, populárna pieseň, hádanka, vyčítanka, príslovie, porekadlo, pranostika, rozprávka – ľudová, autorská, televízna, filmová, rozhlasová; báj, poviedka, povesť – ľudová a autorská, balada, anekdota

ŠTRUKTÚRA DIELA

Dej, hlavná a vedľajšia literárna postava; nadpis, odsek, kapitola, diel, verš, strofa; úvod, zápleтка, vrchol, obrat, rozuzlenie

ŠTYLIZÁCIA TEXTU

Dialóg, monológ, prirovnanie, zdobnenina, personifikácia (zosobnenie), metafora, epiteton

METRIKA

Rým – združený, striedavý, obkročný; rytmus; prízvuková a neprízvuková slabika; verš, refrén

OBSAHOVÝ A VÝKONOVÝ ŠTANDARD (literatúra)

Príslovia, porekadlá, pranostiky, anekdoty, hádanky a vyčítanky

Žiak:

- pozná, vie vysvetliť a prakticky použiť literárne pojmy: ľudová slovesnosť, tradovanie, kolektívny výtvor,
- vie vysvetliť význam a identifikovať významový rozdiel medzi príslovím, porekadlom a pranostikou,
- vie čítať krátke formy ľudovej slovesnosti s porozumením,
- vie analyzovať obsah anekdoty, vysvetliť funkciu humoru v anekdote a vyvodíť definíciu pojmu anekdota,
- vytvorí ilustráciu danej anekdoty,
- vie vyvodíť súvislosti medzi textom a ilustráciou, zdôvodniť ich a svoje tvrdenie obhájiť.

Pojmy: ľudová slovesnosť, tradovanie, kolektívny výtvor, ústne podanie, príslovím, porekadlom a pranostikou, hádanka, vyčítanka, anekdota, ilustrácia

Verš, strofa, rým, zdobnenina, personifikácia, metafora, prirovnanie, epiteton, rytmus

Žiak:

- pozná rozdiel medzi poéziou a prózou a na príkladoch vie charakterizovať rozdiely medzi nimi,
- vie vysvetliť pojmy poézia, báseň, verš, strofa,
- vie určiť v básni verš i strofu,
- identifikuje poéziu ako literárnu formu umeleckej literatúry a báseň/pieseň ako literárny žáner,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch. (zdroje: encyklopédie, internet),
- vie vysvetliť pojmy zdobnenina a prirovnanie a vie ich vyhľadať,
- vie vysvetliť pojem rým a vie ho v básni vyhľadať,
- vie zreprodukovať definíciu pojmov metafora a epiteton,
- vie zarecitovať báseň plynulo a jazykovo správne,
- prehlbuje svoje interpretačné schopnosti.

Pojmy: poézia, próza, báseň, verš, strofa, rým (združený, striedavý a obkročný), zdobnenina, prirovnanie, metafora, epiteton

Populárna pieseň, detská pieseň

Žiak:

- vie vysvetliť pojem detská populárna pieseň,
- dokáže vyvodiť definíciu pojmu refrén,
- vie rozlíšiť druhy rýmu podľa schémy: združený, striedavý,
- vie identifikovať refrén v populárnej piesni a vysvetliť jeho funkciu,
- vie porovnať ľudovú a populárnu pieseň z hľadiska obsahu i využitia umeleckých prostriedkov,
- vie vyhľadať mená autorov textov známych slovenských populárnych piesní.

Pojmy: populárna pieseň, evergreen, detská populárna pieseň, rým (združený, striedavý a obkročný), refrén

Umelá a ľudová balada

Žiak:

- dokáže vysvetliť podstatu balady a vie ju charakterizovať,
- vie vyvodiť poučenie o spoločných a rozdielnych znakoch rozprávky a balady,
- vie vytvoriť osnovu a reprodukovať prečítaný text,
- vie odlíšiť klasickú a sociálnu baladu,
- pozná pojem dialogizácia balady,
- vie identifikovať hlavnú myšlienku balady,
- vie svoje hodnotenie prečítaného textu podložiť argumentami a obhájiť ich,
- aplikuje znalosti o vonkajšej kompozícii básne/piesne: nadpis, verš a strofa,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch. (zdroje: encyklopédie, internet).

Pojmy: balada, tragický koniec, vonkajšia kompozícia básne (nadpis, strofa, verš), slabičné verše, slabičný veršový systém, sociálna balada

Bájkky

Žiak:

- vie identifikovať mravné poučenie v bajke,
- vie vymedziť pojem hlavná postava a vie ju identifikovať,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch. (zdroje: encyklopédie, internet),
- vie vysvetliť pojem bajka,
- pozná a používa pojmy alegória, satira, humor,
- dokáže porovnať prozaickú a veršovanú podobu bajky,
- vie pracovať s textom podľa pokynov,
- vie identifikovať v texte umelecké prostriedky a vysvetliť ich,
- pri hlasnom čítaní vie správne dýchať, artikulovať a dodržiava spisovnú výslovnosť,
- dokáže abstrahovať a sformulovať poučenie v bajke a podložiť ho argumentmi (diskusia v skupinách),
- dokáže verbalizovať vlastný čitateľský zážitok,
- dokáže napísať kratší prozaický útvar, ktorý má znaky bajky.

Pojmy: bajka, personifikácia, nepriame pomenovanie, alegória – inotaj, mravné poučenie, humor, satira

Báj

Žiak:

- vie vysvetliť pojem báj,
- vie na základe textu identifikovať základné znaky báje,
- dokáže vyhľadať v texte báje hlavné a vedľajšie postavy,
- dokáže charakterizovať jednotlivé postavy (kladné, záporné) z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie podložiť argumentmi,
- vysvetlíť pojem dialóg,
- vyhľadať a zdôvodniť súvislosti medzi textom a ilustráciou,
- dokáže na základe analýzy známeho literárneho textu identifikovať vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie vie zdôvodniť,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch. (zdroje: encyklopédie, internet),

Pojmy: báj –mýtus, bájoslovie - mytológia, dialóg časová postupnosť, vnútorná kompozícia literárneho diela (úvod, zápleтка, vrchol, obrat, rozuzlenie)

Poviedka

Žiak:

- vie vysvetliť pojem poviedka,
- vie vysvetliť pojem monológ, dialóg a svoje vysvetlenie vie zdôvodniť pomocou príkladov z literárnych ukážok,
- vie určiť kladné vlastnosti hrdinov,
- určiť časti kompozície textu,
- vie určiť funkciu jednotlivých jazykových prostriedkov v texte,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch. (zdroje: encyklopédie, internet),
- charakterizovať literatúru pre deti ako literárne texty určené detskému čitateľovi, s detskými hrdinami, dejom a prostredím blízky deťom,
- vie vymenovať vybraných autorov a ich diela,
- vie sformulovať vlastné hodnotenie prečítaného textu a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

Pojmy: pásmo rozprávača, pásmo postáv, on-rozprávanie, ja-rozprávanie, poviedka, slangové slová

Dobrodružná literatúra

Žiak:

- vie vysvetliť pojem dobrodružná literatúra,
- vie vysvetliť pojem rozprávač; v texte vie identifikovať jednotlivé formy rozprávača; vie transformovať formy rozprávača: z ja-formy do on-formy a naopak.
- dokáže analyzovať umelecký text zo štylistického a lexikálneho hľadiska a vie určiť funkciu jednotlivých jazykových prostriedkov,
- vie nájsť jazykové prostriedky, ktorými autor dosahuje dramatické napätie v texte a svoje tvrdenie vie zdôvodniť,
- vie sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného textu,
- dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať prozaický text, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol, čo najefektívnejšie pochopiť význam prozaického textu.

Pojmy: dobrodružná literatúra, napätie, motív nebezpečenstva

Detektívna literatúra

Žiak:

- vie vysvetliť pojem detektívka ako žáner dobrodružnej literatúry,
- charakterizovať hlavnú postavu detektívky – detektíva,
- vie vyhľadať kľúčové slová, zostaviť osnovu a prerozprávať príbeh,
- vie aplikovať poznatky o vnútornej kompozícii lit. Diela,
- vie v texte identifikovať rozprávača, pozná jednotlivé formy rozprávania: ja-formu na on-formu,
- sformulovať hlavnú myšlienku,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch. (zdroje: encyklopédie, internet),
- dokáže hodnotiť literárne dielo a svoje hodnotenie obhájiť argumentmi, pričom dodržiava pravidlá spoločenskej komunikácie;
- pri hlasnom čítaní vie správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.

Pojmy: detektívka, detektív, dejovosť, zločin, páchatel', motív záhady, nedokončená výpoveď

Rozhlasová hra

Žiak:

- vie vysvetliť pojem rozhlasová hra,
- vie vysvetliť podstatu dramatického žánru,
- vie vysvetliť, ako dramatické dielo vzniká,
- vie aplikovať znalosti o rozprávke v rozhlasovej rozprávke,
- dokáže vysvetliť funkciu zvukových efektov v rozhlasovej rozprávke,
- dokáže prerozprávať dej prečítaného textu,
- dokáže čítať dramatický text ticho i nahlas s porozumením,
- vie výrazne čítať dramatický text a ako postava sa zúčastniť na dramatizovanom čítaní textu,
- vie čítať prehovory jednotlivých postáv vhodnou moduláciou hlasu v súlade s obsahom textu,
- dokáže sformulovať hlavnú myšlienku dramatického textu.

Pojmy: rozhlasová hra, , literárno-dramatický žáner, dialóg, dramatický konflikt

PRIEREZOVÉ TÉMY

Skratky prierezových tém a medzipredmetových vzťahov:

OSR – Osobnostný a sociálny rozvoj

MEDV – Mediálna výchova

OŽZ – Ochrana života a zdravia

TPPZ – Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

HUV – Hudobná výchova

GEO – Geografia

OBN – Občianska náuka

ETV – Etická výchova

ENV – Enviromentálna výchova

MULTV - Multikultúrna výchova

DV – Dopravná výchova

REV – Regionálna výchova

DEJ – Dejepis

BIO - Biológia

VYV – Výtvarná výchova

NAV – Náboženská výchova

HODNOTENIE PREDMETU

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR č. 7/2009-R z 28. apríla 2009.

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, či žiak vzdelávací výstup – výkonový štandard zvládol, alebo nie.

Pri verbálnej forme sa zisťuje a hodnotí najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu. Písomnou formou sa kontroluje a hodnotí osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém. Pri praktických aktivitách udeľujeme slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Preveruje sa úroveň samostatnej práce žiakov a schopností práce s textom.

Hodnotenie diktátov: 0 - 1 chyba - 1
2 - 3 chyby - 2
4 - 7 chýb - 3
8 - 10 chýb - 4
11- a viac - 5

Hodnotenie tematických previerok: 100 – 90% - 1
89 – 75% - 2
74 – 50% - 3
49 – 30% - 4
29 – 0% - 5

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA PRE 7. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Názov predmetu	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
Ročník	7. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	5 hodín, spolu 165 vyučovacích hodín 4/1 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliače
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Počet a zameranie kontrolných diktátov: 4

- cudzie slová
- pomnožné podstatné mená
- násobné číslovky
- Záverečné opakovanie učiva zo 6. -7. ročníka

Počet a zameranie kontrolných slohových prác: 2

- Umelecký opis
- Opis pracovného postupu

Tematické celky (gramatika, sloh):

- I. Opakovanie vedomostí a zručností zo 6. ročníka
- II. Komunikčné situácie
- III. Komunikácia v spoločnosti
- IV. Slovné druhy
- V. Skladba
- VI. Projekt
- VII. Opakovanie učiva zo 6. a 7. ročníka

Tematické celky (literatúra):

- I. Úvod do literatúry 7. ročníka
- II. Umelecká literatúra v poézii
- III. Umelecká literatúra v próze
- IV. Dramatické umenie
- V. Opakovanie učiva zo 7. ročníka

Projekty:

1. Prezentácia vybraného autora v Powerpointe
(výstupy žiakov sa budú realizovať priebežne počas celého šk. roka na vyučovacích hodinách)
2. Prezentácia prozaického žánru v Powerpointe
– fantasy, detektívka, dobrodružný román, robinsonáda, western (výstupy žiakov sa budú realizovať na konci šk. roka pri záverečnom opakovaní)

Doplňkové čítanie:

1. Thomas Brezina: možnosť výberu
2. Ľudo Zúbek: Jar Adely Ostrolúckej

OBSAHOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATURY PRE 7. ROČNÍK ZŠ

POZNÁVACIE A REČOVÉ KOMPETENCIE - JAZYK

Verejná prezentácia textu, verejný prejav:

- 1) Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť
- 2) Reprodukovať umelecký aj vecný text (doslovne, stručne)
- 3) Pri ústnom prejave primerane uplatňovať paralingválne javy

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti:

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
- 3) Aplikovať jazykovedné poznatky na vecné a umelecké texty (vekuprimerane)
- 4) Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu
- 5) Na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodiť charakteristiky (definície) nových javov.

Analytické a syntetické zručnosti:

- 1) Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text
- 2) Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a žánrov.

Tvorivé zručnosti:

- 1) Napísať krátky príbeh /vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh/
- 2) Ústne prezentovať vlastný text
- 3) Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo
- 4) Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text
- 5) Vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného žánru, slohového postupu, jazykového štýlu

Informačné zručnosti:

- 1) Používať jazykové slovníky a podľa nich korigovať vlastný text
- 2) Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu

Komunikačné zručnosti:

- 1) Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu
- 2) Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu
- 3) Vedieť obhájiť vlastný názor a verejne ho prezentovať

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

ZVUKOVÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS

Abeceda; písmená – veľké, malé, písané, tlačené;

Hlásky, slabiky, slová;

Delenie hlások: samohlásky, spoluhlásky, dvojhlásky;

Samohlásky – krátke, dlhé;

Spoluhlásky – tvrdé, mäkké, obojaké;

Slabikotvorné hlásky - -l, -l', -r, -r'

Výslovnosť, splývavá výslovnosť, výslovnosť a výskyt ä

Diakritické znamienka: dĺžeň, mäkčeň, vokáň; bodka, čiarka, otáznik, výkričník, zátvorka, dvojbodka, bodkočiarka, úvodzovky, pomlčka

Melódia vety – oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia, želacia

Spodobovanie – znelé a neznelé spoluhlásky,

Pravidlo o rytmickej krátení

Pravopis – vybrané slová – príbuzné slová

Rozdeľovanie slov na slabiky, rozdeľovanie predponových slov – slabičné a neslabičné predpony

Výslovnosť cudzích slov

VÝZNAMOVÁ (LEXIKÁLNA) ROVINA

Spisovný jazyk – nárečia, slang, slangové slová,

Slovná zásoba – spisovné, nespisovné slová, neutrálne slová, citovo zafarbené slová, domáce – cudzie slová, zastarané – nové slová, skratky, skratkové slová

Tvorenie slov odvodzovaním – predpona; prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slová;

Tvorenie slov skladaním – zložené slovo

Synonymá, antonymá; ustálené slovné spojenie (frazologizmus); príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie;

Slovníky – pravopisný, synonymický a frazeologický

TVAROVÁ (MORFOLOGICKÁ) ROVINA

Skloňovanie, pád, pádové otázky

Zámená – delenie zámen (osobné, základné, privlastňovacie)

Číslovky – delenie čísloviek (základné, radové); ohybný slovný druh, skloňovanie, rod, číslo, pád, delenie čísloviek – určité- neurčité, základné, radové, násobné

Slovesá – tykanie, vykanie, časovanie, osoba (1., 2., 3.); číslo; čas (minulý, prítomný, budúci); neurčitok, sloveso byť; jednoduchý a zložený tvar; zvrätané – nezvrätané, plnovýznamové – neplnovýznamové, spôsob oznamovací, rozkazovací, podmieňovací, vid – dokonavý, nedokonavý

Príslovky – všeobecná charakteristika, druhy prísloviek, stupňovanie

Predložky – väzba s pádom, vokalizácia

Spojky – interpunkcia

Citoslovcia – všeobecná charakteristika

SYNTAKTICKÁ (SKLADOBNÁ) ROVINA

Jednoduchá veta – holá, rozvitá, rozvitá s viacnásobným vetným členom.

Vety podľa obsahu – oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia; slovosled vo vete.

Základné vetné členy – podmet – vyjadrený, nevyjadrený; prísudok – slovesný, neslovesný; vetný základ;

Zhoda, vetné sklady – prisudzovací;
Jednočlenná veta – slovesná, neslovesná, dvojčlenná veta – úplná, neúplná

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Pozdrav; oslovenie; predstavenie sa; privítanie; rozlúčenie; prosba/želanie;
poďakovanie;
Ospravedlnenie – ústne; ospravedlnenie s vysvetlením; vyjadriť súhlas/nesúhlas;
Blahoželanie – ústne, písomne; adresa; pohľadnica;
Súkromný list – ústne/písomne;
Tvorba otázok (žiadosť o informáciu)
Rozhovor; začiatok a koniec telefonického rozhovoru;
Osnova – zápis, nadpis, odsek;

Rozprávanie – ústne/písomne; úvod, jadro, záver; časová postupnosť;
Opis predmetu; obrázka, ilustrácie, osoby – ústne/písomne;
Umelecký a vecný text;
Názor, diskusia, argument, protiargument
Krátke správy – SMS, e-mail;
Oznam, správa, pozvánka, plagát, vizitka, kľúčové slová;
Koncept, ústna reprodukcia, inzerát, reklama;
Opis – statický, dynamický, umelecký, charakteristika osoby,
Rozprávanie s využitím priamej reči,
Rétorika – artikulácia, sila hlasu, gestikulácia, mimika, postoj
Príhovor, cielený rozhovor (interview)
Hlavná myšlienka; Správa o riešení/výsledku projektu ústna/písomná
Odosielateľ, prijímateľ, komunikačná situácia, efektívna situácia, asertívna
komunikácia, dialóg, projekt, tabuľka

JAZYKOVEDA A NÁRODNÝ JAZYK

Spisovný jazyk, nárečia

OBSAHOVÝ A VÝKONOVÝ ŠTANDARD (gramatika a sloh)

Opisný slohový postup

Žiak:

- aktivizuje svoje vedomosti zo 6. ročníka (interview, písanie úvodzoviek v priamej reči pri rôznej typológii priamej reči, pravopis vybraných slov, odvodené, zložené slová, súkromný list, rozprávací slohový postup, rozprávanie, statický opis, opis pracovného postupu, slovné druhy, veta, hlavné vetné členy),
- dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jazykovej úrovni a skúsenostiam žiaka a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol pochopiť informácie a by mohol aplikovať informácie o melódii, dôraze a prízvuku,
- dokáže vytvoriť plagát, ktorým bude propagovať cyklotúru spojenú s poznávaním prírodných alebo kultúrnych zaujímavostí vo svojom okolí,

- v jednoduchých holých a rozvitých vetách vie správne používať základné vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich funkciu,
- dokáže aplikovať nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie, syntaxe.

Rozprávací slohový postup

Žiak:

- vie vysvetliť pojmy komunikácia, vysielateľ, prijímateľ, dialóg, komunikačná situácia, mimojazykové prostriedky,
- vie uviesť príklady na rôzne druhy/formy komunikácie,
- dokáže popísať rôzne komunikačné situácie podľa obrázkov/fotografií,
- pozná pravidlá aktívneho počúvania a ústnej komunikácie,
- vie použiť vhodné jazyk. prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou,
- vie podľa logickej postupnosti usporiadať svoju výpoveď,
- vie zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu.

Jazykové dorozumievacie štýly súkromného a verejného styku.

Žiak:

- pozná a rozumie termínom asertivita a asertívne správanie, efektivita, komunikačný zámer,
 - dokáže komunikovať a vystupovať asertívne pod vedením vyučujúceho,
 - vie obhájiť svoj názor kultivovaným spôsobom,
 - vie zhodnotiť obsahovú stránku prijatého prehovoru a vysloviť protiargumenty,
 - dokáže zinscenovať v skupine rôzne komunikačné situácie podľa zadania,
 - dokáže sformulovať názor na tému a obhájiť si ho,
- pozná pravidlá asertívnej a efektívnej komunikácie.

Členenie slovnej zásoby

Žiak:

- vie definovať pojmy slovná zásoba, spisovné a nespisovné slová, slangové a nárečové slová,
- vie vysvetliť význam známych spisovných, nespisovných a slangových slov v texte,
- dokáže nájsť v texte nárečové a slangové slová a nahradiť ich spisovnými slovami,
- dokáže vytvoriť krátky vtipný rozhovor, príbeh alebo komiks, kde sa postavy rozprávajú nespisovne.

Slovotvorba – tvorenie slov skracovaním

Žiak:

- vie identifikovať skratky a vysvetliť ich funkciu v texte,
- správne tvorí, zapisuje a číta skratky, skratkové slová, značky,
- vie vysvetliť spôsob tvorenia nových slov skracovaním,
- dokáže vlastnými slovami vysvetliť potrebu skracovania slov,
- vie uviesť príklady rôznych slov, ktoré vznikli skracovaním,
- vie v texte vyhľadať slová, ktoré vznikli skracovaním, a vie vysvetliť ich význam, ovláda pravidlá písania skratiek.

Príhovor

Žiak:

- vie definovať pojmy príhovor a rečník,

- chápe funkciu a využitie rečníckeho príhovoru,
 - vie začať a ukončiť príhovor a použiť pritom správne výrazové prostriedky,
 - vie napísať jednoduchý uvítací príhovor,
 - vie vo vlastnom príhovore samostatne vhodne využiť informácie alebo jazykové výrazové prostriedky získané z rôznych informačných zdrojov,
 - vie vhodne vo vlastnom príhovore využiť prvky komunikácie z literárnych textov, médií, internetu.
 - pozná a vie vymenovať mimojazykové prostriedky, ktoré ovplyvňujú úroveň prednesu prívetu – vzhľad, oblečenie, postoj, gestá, mimika,
 - vie vysvetliť pojmy gestá a mimika a rozumie ich funkciu v komunikácii,
 - vie v komunikačnej situácii primerane gestikulovať a používať vhodnú mimiku,
 - chápe dôležitosť vhodnej vzdialenosti a očného kontaktu pri komunikácii.
 - rozumie pojmu artikulácia,
 - vie správne vyslovovať a uplatňovať primeranú silu hlasu,
- dokáže aplikovať poznatky o prozodických javoch vo svojom prejave,
- dokáže prezentovať príhovor s využitím modulácie hlasu, mimiky, gestikulácie, očného kontaktu, vzdialenosti od poslucháčov,
 - sa vie vyjadrovať spisovne,
- vie zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu.

Slová cudzieho pôvodu

Žiak:

- ovláda členenie slovnej zásoby na slová domáce a slová cudzieho pôvodu,
 - rozumie a vlastnými slovami vie vysvetliť význam bežne používaných cudzích slov,
- dokáže vyhľadať význam neznámych slov cudzieho pôvodu v SCS i na webovej stránke www.slovníkcudzichslov.eu

Písanie i/í, y/ý v koreni cudzích slov. Výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu.

Žiak:

- vie správne v domácich a cudzích slovách artikulovať a spisovne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li,
 - vie vysvetliť, prečo v cudzích slovách nenastáva zmäkčovanie de, te, ne, le, di, ti, ni, li; ovláda pravidlo: v cudzích slovách sa zachováva pôvodná výslovnosť a pôvodný pravopis,
 - dodržiava správnu dĺžku slabík a pravidlá spodobovania,
 - ovláda písanie i/í, y/ý v koreni najfrekventovanejších slov cudzieho pôvodu; zdokonaľuje sa v pravopise slov cudzieho pravopisu,
 - dokáže overiť pravopis neznámych slov cudzieho pôvodu v SCS i na webovej stránke www.slovníkcudzichslov.eu.
 - na overenie pravopisu domácich a zdomácnených slov používa PSP, KSSJ,
- pozná Slovník súčasného slovenského jazyka (2. zv.: A - G, H - L).

Slovná zásoba – archaizmy, historizmy, neologizmy a zastarané slová.

Žiak:

- pozná rozdiel medzi archaizmom, historizmom a zastaraným slovom,
 - osvojí si slová podľa dobového výskytu, ktoré sa vzťahujú k významným udalostiam v histórii, prípadne súvisia s ľudovou a regionálnou kultúrou,
 - vie vysvetliť termín neologizmus a chápe dynamiku lexiky v súvislosti s rozvojom spoločnosti,
- vie správne vysloviť známe neologizmy a pozná ich význam a pravopis.

Podstatné mená, ohybnosť, gramatické kategórie

Žiak si aktualizuje, opakuje a precvičí poznatky o podstatných menách z predchádzajúcich ročníkov (funkcia, delenie, gramatické kategórie, skloňovanie, vzory...)

Žiak:

- vie definovať pomnožné podstatné mená a uviesť príklady,
 - vie rozlíšiť množné číslo podstatných mien od pomnožných podst. mien,
 - dokáže v texte identifikovať pomnožné podstatné mená,
 - dokáže na základe pravidiel určiť rod a vzor pomnožných podst. mien,
- vie overiť pravopis pomnožných podstatných mien v PSP.

Prídavné mená

Žiak si aktualizuje, opakuje a precvičí poznatky o prídavných menách z predchádzajúcich ročníkov (funkcia, delenie, stupňovanie, gramatické kategórie, skloňovanie, vzory...)

Opisný slohový postup

Žiak:

- vie vysvetliť pojem umelecký opis,
- chápe úlohu básnických prostriedkov v umeleckom opise,
- dokáže vytvoriť citovo zafarbený opis vybraného obrázka/fotografie a vymyslieť zaujímavý nadpis,
- vie vyjadriť svoj názor na text – sformulovať svoj čitateľský dojem,
- dokáže vybrať v viacerých textoch umelecký opis a odôvodniť správnosť výberu na základe subjektívnych dojmov a pocitov,
- vie prezentovať svoj názor kultivovaným spôsobom,
- vie s pomocou učiteľa na základe jazykovej a štylistickej analýzy argumentovať a svoj názor obhájiť,
- vie argumentovať s odkazom na text,

vie aplikovať vedomosti z literatúry o jazykových výstavbových prostriedkoch.

- vie vytvoriť umelecký opis a prezentovať ho,
- vie vo svojom texte využiť vhodné ustálené spojenia a básnické prostriedky,
- vie skontrolovať vlastný text i texty žiakov s cieľom identifikovať jednotlivé chyby a následne ich opraviť,

pozná korektorské značky, pracovať so slovníkmi – MSS, PSP, KSSJ,

- dokáže napísať primerane zložitý, spisovný, myšlienково celistvý útvar opisného slohového postupu.

vie vykonať korektúry s využitím PSP, KSSJ a text upraviť na čistopis s prihliadnutím na formálnu stránku práce.

Číslovky, delenie, pravopis, gramatické kategórie, skloňovanie

Žiak:

- vie definovať číslovky ako slovný druh,
- dokáže v texte vyhľadať základné číslovky a vie svoj výber zdôvodniť,
- ovláda skloňovanie základných čísloviek,
- chápe význam čísloviek v umeleckom texte (magické čísla),
- ovláda pravopis základných čísloviek.
- vie vysvetliť pojmy násobné a radové číslovky,
- vie identifikovať v texte radové i násobné číslovky a vysvetliť ich funkciu,
- vie tvoriť násobné číslovky a použiť ich vo vetách.

- ovláda pravopis násobných čísloviek,
- vie vysvetliť rozdiel medzi určitými a neurčitými číslovkami, dokáže v texte identifikovať neurčité a určité číslovky.

Slovesá, gramatické kategórie, slovesný vid

Žiak:

- vie definovať slovesá a vysvetliť ich funkciu v texte,
 - vie vysvetliť a identifikovať slovesný spôsob v texte - oznamovací, rozkazovací a podmieňovací a chápe jeho funkciu,
 - dokáže rozlíšiť neplnovýznamové (pomocné) slovesá,
 - ovláda a vie určiť gramatické kategórie sloves.
 - vie vysvetliť pojem slovesný vid - dokonavý a nedokonavý,
 - dokáže rozlíšiť dokonavé a nedokonavé slovesá,
 - vie zmeniť vidovú formu slovesa, dokáže od nedokonavého slovesa vytvoriť (ak je to možné) dokonavé a naopak,
- vie vlastnými slovami vysvetliť rozdielne významy sloves vidovej dvojice.

Opisný slohový postup

- v rozprávaní a význam prídavných mien v opise,
 - dokáže rozlíšiť opisný a rozprávaci slohový postup,
 - vie určiť rozdiel medzi statickým a dynamickým opisom,
 - chápe funkciu sloves v dynamickom opise,
- dokáže vymenovať rozdiely medzi rozprávaním a dynamickým opisom,
- vie na základe analýzy textu zovšeobecniť poznatky o opise pracovného postupu,
 - chápe dôležitosť zachovania časovej postupnosti jednotlivých bodov v opise pracovného postupu,
- dokáže napísať jednoduchý návod, napr. ako nastaviť digitálny budík...
- vie vytvoriť opis pracovného postupu a prezentovať ho,
 - vie vo svojom texte využiť vhodné ustálené spojenia a básnické prostriedky,
 - vie skontrolovať vlastný text i texty žiakov s cieľom identifikovať jednotlivé chyby a následne ich opraviť,
- pozná korektorské značky, pracovať so slovníkmi – MSS, PSP, KSSJ,
- dokáže napísať primerane zložitý, spisovný, myšlienkovy celistvý útvar opisného slohového postupu.
- vie vykonať korektúry s využitím PSP, KSSJ a text upraviť na čistopis s prihliadnutím na formálnu stránku práce.

Príslovky, stupňovanie

Žiak:

- vie identifikovať v texte príslovky a určiť ich druh (miesta, času, spôsobu a príčiny)
 - vie definovať príslovky a vie vysvetliť ich funkciu v texte,
 - chápe spojitosť prísloviok so slovesami,
 - vie odvodzovaním príponami tvoriť z prídavných mien príslovky,
- vie stupňovať príslovky a dokáže s pomocou učiteľa vyvodiť, ktoré príslovky sa dajú stupňovať a ktoré nie.

Neohybné slovné druhy, spojky, predložky

Žiak:

- vie definovať spojky a vysvetliť ich funkciu v texte,

- doplniť do vety vhodnú spojku,
 - dokončiť vetu po spojke,
 - dokáže pri tvorbe vlastného textu odhaliť nevhodné hromadenie rovnakých spojok a využíva iné spojky podobného významu,
- ovláda a aplikuje zásady pravopisu čiarky pred spojkami,
- vie definovať predložky a vie uviesť príklady,
 - dokáže vyhľadať predložky v texte a vysvetliť ich funkciu,
 - dokáže identifikovať vokalizované predložky v texte a vysvetliť dôvody vokalizácie,
 - chápe väzbu predložiek s pádom,
 - dokáže určiť pád a pozná spisovné pádové väzby,
- aplikuje vedomosti o predložkových väzbách pri tvorbe slovných spojení, viet a celých textov,

Jednoduchá veta

Žiak:

- aktivizuje vedomosti o skladbe z nižších ročníkov,
 - vie identifikovať vety podľa obsahu,
 - dokáže určiť melódiu viet,
 - vie vytvoriť a aplikovať rôzne typy viet,
- vie odlíšiť holú vetu od rozvitej a pochopiť ich využitie v texte.

Základné vetné členy

Žiak:

- dokáže určiť podmet v jednoduchej vete a vie rozlíšiť vyjadrený a nevyjadrený podmet,
 - dokáže určiť prísudok v jednoduchej vete a vie rozlíšiť slovesný a slovesno-menný prísudok,
- vie vymedziť prísudzovací sklad a graficky ho znázorniť.

Rozvíjacie vetné členy

Žiak:

- vie definovať holý, rozvítý a viacnásobný vetný člen,
 - vie vo vete vyhľadať viacnásobný vetný člen,
- pozná pravopisné zásady písania viacnásobného vetného členy.

Dvojčlenná a jednočlenná veta

Žiak:

- vie definovať pojmy dvojčlenná a jednočlenná veta,
 - dokáže na základe identifikácie podmetu a prísudku určiť dvojčlennú vetu, vie vytvoriť obidva typy dvojčlennej vety – úplnú i neúplnú,
- vie odlíšiť jednočlennú vetu od dvojčlennej.

Vetný základ

Žiak:

- vie v jednočlennej vete určiť vetný základ
 - vie rozlíšiť, či je gramatické jadro vety vyjadrené vetným základom alebo je rozčlenené na podmet a prísudok,
- odlíšiť jednočlennú vetu od vety dvojčlennej,

- vie určiť slovný druh, ktorým je vyjadrený vetný základ, dokáže rozlíšiť slovesnú a neslovesnú jednočlennú vetu.

Projekt

Žiak:

- vie vysvetliť pojem projekt a jeho funkciu,
 - dokáže v skupine vytvoriť projekt na zadanú tému,
 - dokáže na zadanom projekte, úlohe pracovať v skupine; dokáže splniť svoju čiastkovú úlohu,
 - vie vytvoriť plán, postup pri plnení úloh, zhromaždiť potrebný materiál,
 - vie získať potrebné informácie s cieľom priblížiť spracovanú problematiku poslucháčovi,
 - dokáže prezentovať výsledky tímovej práce,
 - dokáže informovať o postupe práce pri plnení úlohy,
 - vie sa vyjadrovať spisovne a kultivovane.,
- vie zhodnotiť kvalitu projektu i jeho prezentácie.

Zhrnutie učiva a záverečné opakovanie

Žiak si upevňuje a sumarizuje vedomosti nadobudnuté v 7. ročníku.

LITERÁRNA VÝCHOVA

VŠEOBECNÉ POJMY:

Autor/spisovateľ; čitateľ/divák; kniha; knižnica; časopis; noviny; rozhlas; televízia; film; text; ilustrácia; poézia; próza; divadelná hra; bábkové divadlo (bábka); literatúra pre deti; odborná (náučná) literatúra; hlavná myšlienka, dobrodružná literatúra

LITERÁRNE ŽÁNRE:

Komiks; bájka; báseň; ľudová pieseň; populárna pieseň, hádanka; vyčítanka; príslovie; porekadlo; pranostika; rozprávka (ľudová, autorská); povesť (ľudová, autorská); televízna, filmová, rozhlasová rozprávka, báj, poviedka, povesť – ľudová, autorská; balada, anekdota

ŠTRUKTÚRA DIELA:

Dej; literárna postava (hlavná/vedľajšia literárna postava); nadpis; odsek; kapitola;
Diel, verš; strofa;
Úvod, zápleтка, vrchol, obrat, rozuzlenie.

ŠTYLIZÁCIA TEXTU:

Dialóg; prirovnanie, zdobnenina; personifikácia /zosobnenie, metafora, epiteton

METRIKA:

Rým – združený, striedavý, obkročný; rytmus; prízvučná, neprízvučná slabika; verš; refrén

OBSAHOVÝ A VÝKONOVÝ ŠTANDARD (literatúra)

Opakovanie učiva zo 6. ročníka

Žiak:

- vie vysvetliť a aplikovať pojmy príslovie, porekadlo, pranostika, báseň, balada, báj, bájka, anekdota, populárna pieseň, poviedka, personifikácia, epiteton, alegória, irónia, satira, rým, dobrodružná literatúra, detektívka...
- dokáže identifikovať rozdiely medzi prózou (umeleckou neviazanou rečou) a poéziou (umeleckou viazanou rečou),
- dokáže verbalizovať vlastný čitateľský zážitok, vie pri hlasnom čítaní správne artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.

Anekdota

Žiak:

- pozná a vie vysvetliť pojem anekdota,
- vie analyzovať obsah anekdoty, vie vysvetliť funkciu humoru v anekdote.

Zdobnenina, metafora, personifikácia, prirovnanie, epiteton, rým, verš, strofa

Žiak:

- vie odlíšiť poéziu a prózu,
- vie analyzovať báseň z hľadiska vonkajšej kompozície básne,
- vie v básni identifikovať verš a strofu,
- vie definovať pojem rým,
- dokáže rozlíšiť a graficky zaznačiť striedavý a združený a obkročný rým,

- vie v texte básne vyhľadať a určiť prirovnanie a zdobneninu a vie vysvetliť ich význam v umeleckom texte,
- dokáže vlastnými slovami interpretovať básneň,
- definíciu metafory, pozná niekoľko príkladov,
- vie vysvetliť funkciu metafory a epiteta v umeleckom texte,
- vie tvoriť epiteton,
- vie v texte básne vysvetliť, vyhľadať a určiť jazykové prostriedky – epiteton, metaforu, zdobneninu, prirovnanie a personifikáciu,
- chápe funkciu básnickej otázky v umeleckom texte,
- prehlbuje svoje analytické a čitateľské schopnosti,
- dokáže čítať poéziu s porozumením,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch z rôznych informačných zdrojov,
- vie identifikovať hlavnú myšlienku v básni,

Pojmy: poézia, verš, strofa, rým (združený, striedavý, obkročný, prerývaný), rytmus, vonkajšia kompozícia básne, viazaná umelecká reč, trópy (metafora, personifikácia, prirovnanie, epiteton) zdobnenina, básnická otázka, ponáška na ľudovú slovesnosť, voľný verš.

Populárna pieseň, básnická otázka, prirovnanie, metafora

Žiak:

- Vie vlastnými slovami definovať populárnu pieseň,
- dokáže vlastnými slovami interpretovať text populárnej piesne,
- vie identifikovať refrén v populárnej piesni a vysvetliť jeho funkciu,
- vie identifikovať hlavnú myšlienku v texte populárnej piesne,
- pozná a vlastnými slovami vie vysvetliť pojem evergreen a vie uviesť príklady,
- vie identifikovať v texte populárnej piesne vyhľadať a určiť jazykové prostriedky a vysvetliť ich význam,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch z rôznych informačných zdrojov.

Pojmy: populárna pieseň, evergreen, rytmus, refrén

Poviedka, hlavná postava, dejová línia, dialóg, monológ, opis, rozprávanie, charakteristika literárnej postavy

Žiak:

- vie odlíšiť prózu od poézie a svoje rozhodnutie vie zdôvodniť,
- vie vysvetliť pojem hlavná postava a vie ju v texte identifikovať,
- vie s pomocou učiteľa vyvodiť pojem vnútorná kompozícia literárneho diela: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie,
- vie vysvetliť podstatu jednotlivých kompozičných fáz deja a určiť ich v rámci textu,
- vie vysvetliť pojem rozprávač a pozná jednotlivé formy rozprávača,
- vie rozlíšiť hlavnú a vedľajšiu postavu,
- dokáže charakterizovať jednotlivé postavy a svoje tvrdenia vie podložiť argumentmi,
- vie porovnať koncepciu postáv, dej a prostredie, v ktorom sa dej odohráva s iným jemu známym prozaickým dielom,
- dokáže verbalizovať vlastný čitateľský zážitok, subjektívne hodnotiť prečítaný text a obhájiť vlastný názor,
- vie pri obhajobe vlastného názoru použiť vhodné výrazové prostriedky,

- vie v texte vyhľadať skanzenové slová a vie vysvetliť ich funkciu v umeleckom texte,
- dokáže identifikovať význam skanzenových slov z kontextu,
- vie vysvetliť pojem poviedka,
- vie analyzovať umelecký text zo stylistického a lexikálneho hľadiska a vie určiť funkciu jednotlivých jazykových prostriedkov v texte,
- dokáže sformulovať vlastné hodnotenie prečítaného textu a podložiť svoje stanovisko argumentmi,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch z rôznych informačných zdrojov,
- ovláda základné informácie o tvorbe M. Kukučina, J. G. Tajovského, J. Cígera-Hronského,
- chápe pojem projekt,
- vie spracovať projekt ako výstup pomocou IKT: prezentácia v PowerPointe,
- dokáže z rozličných informačných zdrojov získať informácie, zaznamenať ich a uplatniť vo vlastnom projekte,
- dokáže prezentovať svoj projekt kultivovaným spôsobom,
- vie samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať prozaický text, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol, čo najefektívnejšie pochopiť význam prozaického textu,
- dokáže pod vedením učiteľa pracovať s textom: vyjadriť tému, vyhľadať kľúčové slová, vie zostaviť osnovu...

Pojmy: téma, prostredie, dej, humor, opis a charakteristika v umeleckom texte. konflikt, hlavná postava, kladná a záporná postava, dialóg, slang, historizmy a archaizmy, poviedka, rozprávanie v umeleckom texte, vonkajšia a vnútorná kompozícia prozaického textu, literatúra pre deti a mládež.

Dobrodružstvo v literatúre Rudyard Kipling: Kniha džunglí úryvok Mauglí, Jack London: Biely tesák, úryvok Sivé vlča, Gill Harveyová: Rivali, Arthur Conan Doyle: Stratený svet úryvok Na ten obraz nikdy nezabudnem, Fantasy literatúra Igor Molitor, Muška Molitorová: Dievčatko z krajiny drakov, Rick Riordan: Percy Jackson – Zlodej blesku

Žiak:

- vie vysvetliť pojem dobrodružná literatúra,
- vie vysvetliť pojem rozprávač a v texte vie identifikovať jednotlivé formy rozprávača,
- vie transformovať formy rozprávača (z ja-formy do on-formy a naopak),
- vie aplikovať svoje znalosti o literárnej postave (hlavná, vedľajšia) v prečítanom texte a charakterizovať ju z čitateľského hľadiska,
- vie nájsť jazykové prostriedky, ktorými autor dosahuje dramatické napätie v texte a svoje tvrdenie vie zdôvodniť,
- vie svoje hodnotenia podložiť argumentmi z prečítaného textu a svoje tvrdenia vie obhájiť v diskusii, pričom dodržiava pravidlá spoločenskej komunikácie,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch z rôznych informačných zdrojov,
- vie aplikovať znalosti o vnútornej kompozícii diela na akýkoľvek prečítaný text,
- dokáže rozlišovať realitu a fikciu v umeleckom diele.
- vie definovať pojem dobrodružná literatúra,
- dokáže identifikovať základné znaky dobrodružnej literatúry,
- vie zostaviť osnovu a na jej základe prerozprávať dej prečítaného textu,
- pozná fantasy literatúru ako druh literatúry populárnej u mládeže,
- vie vlastnými slovami vysvetliť podstatu fantasy.

Pojmy: dobrodružná literatúra, napätie, motív nebezpečenstva, fantastický dej, fantasy literatúra

Detektívka Thomas Brezina: Hľadači pokladov – Sedem odkazov lúpežných rytierov

Žiak:

- vie definovať detektívku ako žáner dobrodružnej literatúry,
- pozná princíp výstavby textu detektívky,
- vie charakterizovať hlavnú postavu detektívky – detektíva,
- dokáže identifikovať časti, v ktorých sa stupňuje napätie deja a určiť prvky, ktoré autor využil, aby dosiahol požadovaný efekt,
- vie sformulovať vlastné hodnotenie prečítaného textu a podložiť svoje stanovisko argumentmi,
- dokáže identifikovať vnútornú kompozíciu textu (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie).

Pojmy: detektívka, detektív, pátranie po zločine, dramatická situácia, motív tajomstva

Western Karl May: Poklad v Striebornom jazere, úryvok Šľachetnosť Old Shatterhanda, Liselotte Welskopfová-Henrichová: Synovia Veľkej medvedice

Žiak:

- vie vysvetliť termín western,
- vie charakterizovať hrdinov Old Shatterhanda a Winnetoua a dokáže k nim vyjadriť vlastný postoj,
- vie vysvetliť a aplikovať pojmy dialóg a monológ,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch z rôznych informačných zdrojov,
- pozná tvorbu K. Maya,
- vie pracovať s textom podľa pokynov učiteľa.

Pojmy: dobrodružné prozaické dielo, western, motív nebezpečenstva, osídľovanie divokého západu

Robinsonáda Daniel Defoe: Robinson Crusoe, Scott O'Dell: Ostrov belasých delfínov

Žiak:

- vie vysvetliť podstatu žánru robinsonáda,
- dokáže pri čítaní textu modulovať hlas podľa zmyslu,
- vie reprodukovať prečítaný text,
- vie nájsť jazykové prostriedky, ktorými autor dosahuje v texte dramatické napätie a svoje tvrdenie vie zdôvodniť,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch z rôznych informačných zdrojov,
- vie spracovať projekt ako výstup pomocou IKT: prezentácia v PowerPointe,
- vie vyhľadať kľúčové slová, zostaviť osnovu a na jej základe prerozprávať dej prečítaného textu,
- si podľa recenzie a usmernenia učiteľa dokáže zvoliť text, vie vyjadriť svoje pocity z prečítaného textu,
- prehľbuje svoje analytické a čitateľské schopnosti,
- dokáže čítať prozaické texty s porozumením.

Pojmy: robinsonáda, dobrodružná literatúra, život na opustenom ostrove

Rozhlasová hra, film

Žiak:

- vie definovať pojem rozhlasová hra,
- vie vysvetliť funkciu zvukových efektov v rozhlasovej hre,
- vie vysvetliť pojem monológ, dialóg a svoje vysvetlenie vie zdôvodniť pomocou príkladov,
- vie sformulovať hlavnú myšlienku dramatického textu,
- vie čítať dramatický text ticho i nahlas s porozumením,
- dokáže výrazne čítať text divadelnej hry a ako postava sa zúčastniť na dramatizovanom čítaní textu,
- vie správne uplatňovať prízvuk, dôraz, tempo, silu hlasu a prestávku,
- vie definovať pojem scenár,
- vie aplikovať pojmy dialóg a monológ v divadelnej hre,
- dokáže porovnať vonkajšiu kompozíciu prozaickej a dramatickej formy literárneho textu (diela).

Pojmy: literárno-dramatický žáner, rozhlasová hra, zvukové efekty, rozhlasový scenár, filmový scenár, literárny a technický scenár, divadlo, film, televízna hra

PRIEREZOVÉ TÉMY

Skratky prierezových tém a medzipredmetových vzťahov:

OSR – Osobnostný a sociálny rozvoj

MEDV – Mediálna výchova

OŽZ – Ochrana života a zdravia

TPPZ – Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

HUV – Hudobná výchova

GEO – Geografia

OBN – Občianska náuka

ETV – Etická výchova

ENV – Enviromentálna výchova

MULTV - Multikultúrna výchova

DV – Dopravná výchova

REV – Regionálna výchova

DEJ – Dejepis

BIO - Biológia

VYV – Výtvarná výchova

NAV – Náboženská výchova

HODNOTENIE PREDMETU

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR č. 7/2009-R z 28. apríla 2009.

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, či žiak vzdelávací výstup – výkonový štandard zvládol, alebo nie.

Pri verbálnej forme sa zisťuje a hodnotí najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu. Písomnou formou sa kontroluje a hodnotí osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém. Pri praktických aktivitách udeľujeme slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Preveruje sa úroveň samostatnej práce žiakov a schopností práce s textom.

Hodnotenie diktátov: 0 - 1 chyba - 1
2 - 3 chyby - 2
4 - 7 chýb - 3
8 - 10 chýb - 4
11- a viac - 5

Hodnotenie tematických previerok: 100 – 90% - 1
89 – 75% - 2
74 – 50% - 3
49 – 30% - 4
29 – 0% - 5

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA PRE 8. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Názov predmetu	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
Ročník	8. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	5 hodín, spolu 165 vyučovacích hodín 5/0 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Počet a zameranie kontrolných diktátov: 4

- opakovanie učiva zo 6. a 7. ročníka
- Zvieracie podstatné mená mužského rodu a podstatné mená mužského rodu neživotné zakončené na -r, -l
- Interpunkcia v jednoduchej vete
- Interpunkcia v jednoduchom súvetí

Počet a zameranie kontrolných slohových prác: 2

- Slávnostný prejav
- Úvaha

Tematické celky (gramatika, sloh):

- I. Opakovanie vedomostí a zručností zo 7. ročníka
- II. Debatujeme na úrovni
- III. Buďte asertívni
- IV. Kto prednesie prejav?
- V. Slová z prejavu mi ešte znejú v ušiach
- VI. Uvažujeme nielen o bežných veciach
- VIII. Nezapadnite sa prihlásiť včas
- IX. Úspešnú plavbu v mori informácií!
- X. Rozprávanie pre poslucháčov i čitateľov
- XI. Opakovanie učiva z 8. ročníka

Tematické celky (literatúra):

- I. Úvod do literatúry 8. ročníka
- II. Poézia
- III. Próza
- IV. Opakovanie učiva zo 8. ročníka

Projekty:

1. Moja modlitba
2. Vedecko-fantastická poviedka

Doplňkové čítanie:

1. Milan Rúfus: Modlitbičky

2. Jaroslava Blažková: Můj skvelý brat Robinson
3. Antoine De Saint-Exupéry: Malý princ
4. Román podľa vlastného výberu

OBSAHOVÝ A VÝKONOVÝ ŠTANDARD (gramatika a sloh)

- **príhovor, výkladový slovník, slová cudzieho pôvodu, nespisovné slová, skratky, značky, nárečie, slovná zásoba**
- **čítanie s porozumením, umelecký opis, pravopis podstatných a prídavných mien, osobné zámená**
- **dynamický opis, SCS, cudzie slová, slovesá, pravopis čísloviek, príd. mien, zámen, spojky, predložky**
- **komunikačný zámer textu, prisudzovací sklad, dvojčlenné a jednočlenné vety, viacnásobný vetný člen**

Žiak:

- aktivuje vedomosti a zručnosti nadobudnuté v 6. a 7. ročníku (pravopis, slovná zásoba, slovné druhy, vetná skladba, poznatky a zručnosti zo slohu),
 - štýlisticky správne využíva spisovné a nespisovné slová, neutrálne slová a citovo zafarbené (expresívne) slová, domáce slová a cudzie slová, zastarané slová a nové slová, slangové slová,
 - používa správne tvary podstatných mien, prídavných mien a slovíes vo vetách,
 - správne tvorí vzťahové a privlastňovacie prídavné mená,
 - vie správne napísať cudzie slovo, ak sa s ním predtým stretol na hodine,
 - vie aplikovať pravopis čísloviek,
 - správne tvorí jednotlivé spôsoby slovíes,
 - dodržiava pravopis prísloviek,
 - vie samostatne tvoriť jednoduché holé a rozvité vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka,
 - v jednoduchých holých a rozvitých vetách vie správne používať základné vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich gramatickú funkciu,
 - preukáže zručnosti a poznatky nadobudnuté v 6. a 7. roč,
- dokáže v texte aplikovať nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie, syntaxe.

- **komunikácia, vysielateľ, prijímateľ, debata, diskusia**

Žiak:

- vie vyhľadať v slovníku slová, ktorým nerozumie,
 - vie reagovať na prečítaný text – vie vysloviť svoj názor,
 - dokáže sa zapojiť do diskusie na zadanú tému,
 - vie spolupracovať so spolužiakmi v skupine,
- dokáže zhromaždiť a pripraviť si materiál, vytvoriť anketu a uskutočniť ju medzi spolužiakmi.

- **vlastné a všeobecné podstatné mená, konkrétne a abstraktné podstatné mená, pravopis veľkých a malých písmen, určovanie gramatických kategórií podstatných mien, určovanie vzorov**

Žiak:

- vie pracovať s textom reklamy podľa pokynov
 - dokáže k reklame zaujať hodnotiaci postoj,
- upevňuje si poznatky o podst. menách z predchádzajúcich ročníkov (vlastné a všeobecné pod. mená, pravopis podst. mien, gramatické kategórie podst. mien).

- skloňovanie zvieracích podst. mien muž. rodu v singulári (vzor chlap) a v pluráli (vzor dub a vzor stroj), skloňovanie podstatných mien pes, vlk a vták

Žiak:

- používa termín zvieracie podstatné mená a vie ho vysvetliť,
- pozná pravidlá skloňovania zvieracích podst. mien mužského rodu,
- ovláda pravopis zvieracích pod. mien v singulári i v pluráli, pozná dvojaké skloňovanie slov pes, vlk, vták.

- neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na -r, -l

Žiak:

- pozná a vie aplikovať pravidlá zaradovania neživotných podst. mien zakončených na -r, -l k vzorom,
- ovláda pravopis týchto slov a zdokonaľuje sa v ňom,
- vie v texte identifikovať neživotné podst. mená muž. rodu zakončené na -r, -l, vie ich použiť v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis, uvedomuje si vypadávanie a nevypadávanie samohlásky e pri skloňovaní podst. mien zakončených na -el, -er.

- cudzie nesklonné podstatné mená

Žiak:

- vie v texte vyhľadať nesklonné podst. mená cudzieho pôvodu,
- z ponúknutých nesklonných podst. mien cudzieho pôvodu dokáže vybrať a doplniť do textu to správne, vie nájsť/overiť si význam slova v SCS i na webovej stránke www.slovníkcudzichslov.eu

- skloňovanie slova pani

Žiak vie vysvetliť princípy skloňovania podstatného mena pani a vie ho v texte použiť v správnom tvare.

- asertívna a efektívna komunikácia

Žiak:

- dokáže nájsť v správe podstatné informácie,
- dokáže vyjadriť na tému správy svoj názor,
- vie v dvojici uskutočniť debatu a dokáže argumentovať, dokáže uskutočniť v skupine diskusiu o filmových hrdinoch, ktorí sa stali idolmi a ich podobizne nájdeme na tričkách, taškách, šk. potrebách, uterákoch a pod. (Harry Potter, Hannah Montana...)

- prídavné mená

Žiak aktivizuje poznatky o príd. menách z predchádzajúcich ročníkov (delenie príd. mien, gram. kategórie, vzory a pravopis, stylistické využitie)

- osobné zámená (základné a privlastňovacie)

Žiak:

- vie vysvetliť a skloňovať osobné zámená,
- pozná krátke aj dlhé tvary osobných základných zámen,
- vie vysvetliť privlastňovacie osobné zámená,

vie určiť, ktoré privlast. osobné zámená sú ohybné a ktoré nie.

- opytovacie zámená

Žiak:

- pozná opytovacie zámená a vie vysvetliť ich funkciu,
- vie vyhľadať v texte opytovacie zámená,
- rozlišuje používanie zámen kam? a kde?,
- správne skloňuje a píše opytovacie zámená aký?, ktorý?, čím? (vzor pekný, cudzí),
- používa zámeno čím gramaticky správne? (otázka typu: Čím je to dáždňik? nie nesprávne Koho je to dáždňik?), zostaví pre spolužiakov dotazník na zadanú tému, v ktorom označí opytovacie zámená; o výsledkoch dotazníka informuje triedu.

- ukazovacie zámená

Žiak:

pozná ukazovacie zámená a vie vysvetliť ich funkciu v texte, vie v texte vyhľadať ukazovacie zámená, správne používa zámená tu a sem (výpoveď typu Pod' sem! nie nesprávne Pod' tu!), ovláda skloňovanie zámen také a toľký – vzor pekný.

- základné, radové, násobné, určité a neurčité číslovky

Žiak:

- aktivizuje poznatky o číslovkách z predchádzajúcich ročníkov,
- rozozná základné, radové, násobné číslovky,
- vie rozlíšiť určité a neurčité číslovky, aplikuje vedomosti o skloňovaní základných, radových a násobných číslovičiek v a dodržiava ich pravopis.

- ohybné slovné druhy

Žiak:

- dokáže vyjadriť pri pozorovaní obrázka zvuky, farby, tvary, detaily, atmosféru,
- dokáže napísať krátku báseň o obľúbenom ročnom období, dokáže utvoriť 5 otázok s opytovacím zámenom; ktoré mu napadnú pri pohľade na obrázok.

- slávnostný prejav, 1. školská písomná práca

Žiak:

- vie vysvetliť pojmy príhovor a slávnostný prejav, rečník,
 - chápe funkciu a využitie príhovoru a slávnostného prejavu,
 - pozná kompozíciu prejavu,
 - vie sformulovať vhodné oslovenie,
 - dokáže samostatne sformulovať základné myšlienky na zvolenú tému a vysloviť ich výstižne, zrozumiteľne a plynulo,
 - dokáže prečítať slávnostný prejav s ohľadom na správnu artikuláciu, pomalšie tempo, slávnostný tón hlasu, dôraz,...
- vie zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu,
- vie vytvoriť osnovu, koncept pre pripravovaný text,
 - dokáže vytvoriť slávnostný prejav a prezentovať ho,
 - vie vo svojom texte využiť vhodnú slovnú zásobu (knižné slová) a básnické prostriedky,

- vie skontrolovať vlastný text i texty žiakov s cieľom identifikovať jednotlivé chyby a následne ich opraviť,
- pozná korektorské značky, vie pracovať so slovníkmi – MSS, PSP, KSSJ,
- dokáže napísať primerane zložitý, spisovný, myšlienково celistvý slávnostný prejav, dokáže vykonať korektúry s využitím PSP, KSSJ a vie text upraviť na čistopis s prihliadnutím na formálnu stránku práce.

- tvary slovesa byť, plnovýznamové a neplnovýznamové sloveso byť, pomocné slovesá, rozkazovací spôsob sloves, vid

Žiak:

- aktivizuje vedomosti o slovesách nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- vie vysvetliť a identifikovať dokonavý a nedokonavý vid sloves,
- vie vysvetliť funkciu vidu v texte, aplikuje znalosti o časovaní slovesa byť vo vlastnom texte.

- delenie prísloviiek, neohybný slovný druh, stupňovanie prísloviiek

Žiak:

- aktivizuje vedomosti o príslovkách nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch (funkcia prísloviiek v texte, rozdelenie prísloviiek),
- vie v texte identifikovať príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny,
- dokáže v texte nahraďiť príslovku iným synonymom,
- ovláda stupňovanie prísloviiek,
- vie správne používať príslovky von a vonku,

rozlišuje dvojice: predložka s podstatným menom – príslovka (do kopy – dokopy...) a vie ich správne použiť.

- predložky, väzba s pádom, vokalizácia predložiek

Žiak:

- aktivizuje vedomosti o predložkách nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch (funkcia predložiek, väzba s pádom),
- vie definovať predložky,
- pozná pojem vokalizácia predložiek,
- vie nájsť vokalizovanú predložku a vie vysvetliť jej funkciu,
- ovláda pravopis predložiek,
- vie do textu doplniť správnu predložku,

odlišuje používanie predložiek s/so a z/zo.

- podstata a funkcia spojok, písanie čiarky, ak je spojka a súčasťou výrazov a tak, a preto

Žiak:

- aktivizuje vedomosti o spojkách nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch (funkcia spojok),
- vie definovať spojky,
- ovláda pravopis najbežnejších spojok;

ovláda pravidlá písania, resp. nepísania čiarky pred spojkami a, a tak, a preto, chápe ich funkciu/gram. význam vo vete.

- častice, funkcia častíc, vyjadrenie osobného postoja

Žiak:

- ovláda definíciu častíc a vie vysvetliť funkciu častíc vo vete, dokáže nájsť časticu a odlíšiť ju od iného slovného druhu, napr.: Mám okolo päť Eur. Prechádzali sa okolo. Okolo domu sa túlal pes.

- citoslovčia, funkcia a pravopis citosloviec, napodobňovanie zvukov, vyjadrenie pocitov, vyjadrenie výzvy

Žiak:

- vie definovať citoslovčia a vie vysvetliť ich funkciu v texte,
- ovláda pravopis citosloviec (vyčleňovanie čiarkou), dokáže doplniť do textu vhodné citoslovčia a tak ho obohatiť, oživiť.

- slovesách a neohybné slovné druhy

Žiak:

- dokáže pracovať podľa pokynov; vie opísať obrázky pomocou odpovedí na zadané otázky,
- vie určiť, aké slovné druhy použil v odpovediach,
- vie opísať pocity, ktoré v ňom obraz vyvoláva, dokáže pomenovať časové, miestne i príčinné okolnosti dejov.

- priame a nepriame pomenovanie: metafora, metonymia, personifikacia, prirovnanie

Žiak:

- chápe rozdiel medzi priamymi a nepriamymi pomenovaniami,
 - vie nájsť v texte nepriame (obrazné) pomenovania a pomenovať ich,
 - dokáže vytvoriť obrazné pomenovanie a použiť ho vo vlastnom texte (umelecký opis, slávnostný prejav, rozprávanie, báseň),
- chápe význam nepriamych pomenovaní v umeleckých textoch.

- viacslovné ustálené pomenovania, frazeologické jednotky, príslovia, porekadlá, prirovnania, pranostiky, iné frazeologizmy, význam frazeologizmov, Malý frazeologický slovník

Žiak:

- vie definovať pojem frazeologické jednotky ako viacslovné ustálené pomenovania s obrazným významom
 - vie roztriediť frazeologické jednotky na príslovia, porekadlá, pranostiky, prirovnania a iné frazeologizmy,
 - vie vysvetliť rozdiel medzi jednotlivými frazeologickými jednotkami a uviesť k nim príklady,
 - dokáže vysvetliť význam iných frazeologizmov,
 - vie pracovať s MFS
 - dokáže napísať krátky príbeh podľa ľubovoľného frazeologizmu,
- chápe využitie frazeologizmov v bežnej i umeleckej reči.

- jednoslovné a viacslovné pomenovania, združené pomenovania, informačný slohový postup

Žiak:

- pozná a vie vysvetliť pojmy jednoslovné, viacslovné a združené pomenovania,

- dokáže z ponuky slov vytvoriť združené pomenovania,
 - vie nájsť v texte združené pomenovanie,
 - vie vytvoriť správu a pozvánku s využitím združených pomenovaní,
 - vie definovať informačný slohový postup, pozná jeho funkciu, vie vymenovať jeho znaky a jazykové prostriedky,
- pozná slohové útvary informačného slohového postupu a vie odôvodniť ich použitie.

- tvorenie slov odvodzovaním a skracovaním, spôsoby obohacovania slovnej zásoby, skratky, iniciálové slová, skratkové slová, značky

Žiak:

- aktivizuje a sumarizuje poznatky o spôsoboch obohacovania slovnej zásoby,
- vie charakterizovať jednotlivé spôsoby obohacovania slovnej zásoby (tvorenie nových slov, prenášanie významu slov, spájanie slov do viacslovných pomenovaní, skracovanie, preberanie slov cudzieho pôvodu) a vie ich identifikovať v texte,
- vie vybrať vhodnú jazykovednú príručku a overiť v nej význam lexikálnych jednotiek, vie pracovať so slovníkmi (KSSJ, SCS).

- úvaha, výkladový slohový postup, subjektívny postoj autora, 2. písomná slohová práca

Žiak:

- vie vysvetliť pojmy úvaha a výkladový slohový postup,
 - pozná jazykové prostriedky, ktoré sa využívajú v úvahe: nepriame pomenovania, citovo zafarbené slová, citoslovčia, častice, všetky typy viet podľa zámeru a pod.,
 - dokáže uvažovať a vysvetliť svoj názor na prečítaný text – báseň, úvahu a pod., dokáže samostatne sformulovať základné myšlienky na zvolenú tému a vysloviť ich výstižne, zrozumiteľne a plynulo,
 - vie vytvoriť osnovu, koncept pre pripravovaný text,
 - dokáže vytvoriť úvahu na zadanú tému,
 - vie vo svojom texte využiť vhodné jazykové prostriedky,
 - vie skontrolovať vlastný text i texty žiakov s cieľom identifikovať jednotlivé chyby a následne ich opraviť,
- pozná korektorské značky, vie pracovať so slovníkmi – MSS, PSP, KSSJ,
- dokáže napísať primerane zložitý, spisovný, myšlienkovy celistvý slohový útvar výkladového slohového postupu,
- dokáže vykonať korektúry s využitím PSP, KSSJ a vie text upraviť na čistopis s prihliadnutím na formálnu stránku práce.

- vyjadrený a nevyjadrený podmet, slovesný a slovesno-menný prísudok, dvojčlenná veta - prisudzovací sklad, jednočlenná veta - vetný základ

Žiak:

- aktivizuje a sumarizuje poznatky o podmete, prísudku a vetnom základe z nižších ročníkov,
 - vie určiť vo vete vyjadrený/nevyjadrený podmet a slovesný/slovesno-menný prísudok,
 - vie vyhľadať vo vete prisudzovací sklad a graficky ho zakresliť,
 - vie odlíšiť jednočlennú vetu od dvojčlenej,
- dokáže rozlíšiť slovesný a neslovesný vetný základ.

- predmet, väzba na sloveso, pádové otázky

Žiak:

- chápe, že prísudok je rozvíjaný, dopĺňaný predmetom,

- chápe, že gramatický tvar predmetu je určený nadradeným slovesom,
- vie vo vete na základe väzby k slovesu a správnej pádovej otázky určiť predmet, vie vyjadriť, akým slovným druhom je predmet vyjadrený.

- prívlastok, zhoda s podstatným menom, zhodný a nezhodný prívlastok, otázky

Žiak:

- chápe prívlastok ako vetný člen, ktorý vo vete rozvíja, spresňuje podstatné meno,
 - vie vo vete na základe vzťahu k nadradenému podstatnému menu a správnej otázky: aký?, ktorý?, či?, koľký? určiť prívlastok,
 - na základe zhody v rode, čísle a páde s podstatným menom vie rozlíšiť zhodný a nezhodný prívlastok,
 - dokáže z nezhodného prívlastku vytvoriť zhodný a naopak (čas prázdnin – prázdninový čas; letná vôňa – vôňa leta),
 - vie, akými slovnými druhmi býva prívlastok najčastejšie vyjadrený,
- chápe, že sa pri rozvíjaní podstatného mena môžu zhodné a nezhodné prívlastky kombinovať.

- príslovkové určenie miesta, času, spôsobu, príčiny, väzba na sloveso, otázky

Žiak:

- chápe príslovkové určenie ako vetný člen, ktorý rozvíja prísudok vo vete, vyjadruje jeho miestne, časové, spôsobové a príčinné okolnosti,
 - dokáže vo vete na základe vzťahu k nadradenému prísudku a správnej otázky určiť príslovkové určenie,
 - na základe otázok: kde?, kedy?, ako?, prečo? vie určiť druh príslovkového určenia,
 - vie určiť, akým slovným druhom je vyjadrené príslovkové určenie,
- ovláda písanie čiarky vo viacnásobnom príslovkovom určení.

- prihláška, formulár, informačný slohový postup

Žiak:

- vie vysvetliť pojem prihláška,
 - pozná funkciu, využitie a štruktúru prihlášky,
 - dokáže sformulovať prihlášku na podujatie podľa zadania,
 - vie vyplniť predpísaný formulár prihlášky,
- podľa osnovy vie zostaviť formulár prihlášky na podujatie (jazykový kurz, konkurz na miesto speváka).

- prístavok, vydelenie prístavku vo vete: čiarkami, pauzami a melódiou

Žiak:

- vie definovať prístavok, jeho postavenie za podstatným menom, na ktoré sa vzťahuje,
 - vie vo vete vyhľadať prístavok,
 - dokáže do viet doplniť vhodný prístavok;
- vie aplikovať zvukové a grafické členenie prístavku vo vete.

- výťah, konspekt, koncept

Žiak:

- vie vysvetliť pojem výťah,
- dokáže z prečítaného textu vybrať najdôležitejšie informácie,
- dokáže urobiť výťah z vybraného náučného textu,
- vie odlíšiť výťah od konceptu a konspektu.

- jednoduchá veta, jednoduché súvetie, delenie viet podľa členitosti a podľa zložitosti

Žiak:

- rozlišuje vety podľa zloženia (jednoduché vety a súvetia),
 - chápe podstata jednoduchej vety (jeden prisudzovací sklad alebo jeden vetný základ) a jednoduchého súvetia (dva prisudzovacie sklady alebo dva vetné základy),
- pozná funkciu spojok v jednoduchom súvetí
- pozná funkciu čiarky v jednoduchom súvetí,
 - ovláda základné pravidlá písania čiarky pred bežnými spojkami v jednoduchom súvetí, vie správne doplniť chýbajúce čiarky v jednoduchých súvetiach.

- pointa, rozprávanie a jeho vnútorná kompozícia: úvod – zápleтка – vyvrcholenie – obrat – rozuzlenie, ja-rozprávanie, on-rozprávanie

Žiak:

- aktivizuje a sumarizuje poznatky o rozprávaní,
 - vie vysvetliť pojem pointa,
 - pozná a vie identifikovať všetky časti vnútornej kompozície rozprávania (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie),
 - dokáže v skupine vytvoriť príbeh ako skladačku,
 - pozná stylistickú funkciu priamej reči a opisu v rozprávaní,
 - dokáže prezentovať príbeh pred triedou,
 - dokáže ohodnotiť príbehy ostatných,
 - vie sa zapojiť do dialogizovaného čítania príbehu,
 - dokáže doplniť do príbehov vhodné pointy,
 - formou krátkeho komiksu dokáže vytvoriť vlastný príbeh s pointou ,
- dokáže vytvoriť vlastný príbeh: skutočný príbeh (ja-rozprávanie), vymyslený príbeh (on-rozprávanie).

- slovné druhy, vetné členy, jednoduché vety a súvetia

Žiak si upevňuje a sumarizuje vedomosti nadobudnuté v 8. ročníku.

OBSAHOVÝ A VÝKONOVÝ ŠTANDARD (literatúra)

- opakovanie učiva 7. ročníka

Žiak:

- má prehľad z učiva 7. ročníka,
 - ovláda vzdelávacie štandardy 7. ročníka z literatúry,
 - vie vyjadriť svoj názor na literatúru,
 - vie reprodukovať, tvoriť, komunikovať,
 - vie vytvoriť prezentáciu,
 - dokáže verbalizovať vlastný čitateľský zážitok,
- vie pri hlasnom čítaní správne artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.

- lyrická poézia: ľudová ľudostná poézia, pololuďová a ľudová poézia, umelá ľudostná poézia, romantizmus, Ján Kollár – Slávy dcéra, Ľudovít Štúr - Rozlúčenie, Andrej Sládkovič – Marína, Janko Kráľ – Moja pieseň, Alexander Puškin: Slávik a ruža, Sandor Petöfi: Povedal by som, Rainer Maria Rilke: Ľubostná pieseň, Ján Smrek: Dievča v rozkveti, Milan Rúfus: A napokon láska, Vojtech Mihálik: Starý album, prírodná poézia: Pavol Orságh Hviezdoslav: Pozdrav, Maša Haľamová: Vyznanie, Antoine De Saint-Exupéry: Exupéryho modlitba, Milan Rúfus: Rozhovor v parku so strážnym anjelom, Modlitba za starkú

- epická poézia: Samo Chalupka: Mor ho!, Pavol Orságh Hviezdoslav: Rastislav

Žiak:

- vie vysvetliť pojem poézia,
- vie vysvetliť pojmy verš, strofa, rým, rytmus v súvislosti s umeleckou rečou viazanou
- v básni dokáže vyhľadať verš, strofu a rým,
- dokáže jednoducho analyzovať umelecký text,
- vie charakterizovať ľudovú lyriku,
- vie vysvetliť pojem lyrický hrdina,
- dokáže porovnať ľudovú, zľudovenú a pololuďovú ľudostnú poéziu a povedať, ktoré znaky majú spoločné, ktoré odlišné,
- dokáže recitovať báseň, pričom rešpektuje rytmickú usporiadanosť básnického textu,
- vie v básni vyhľadať a rozlíšiť metaforu, epiteton, personifikáciu, prirovnanie, zdrobneninu, básnickú otázku a symbol,
- vie vyjadriť vlastný názor na literárny text,
- vie vytvoriť a vysvetliť definíciu jednotlivých druhov lyriky,
- vie zaradiť lyrický text k prírodnej alebo ľudostnej lyrike,
- dokáže sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne,
- dokáže porovnať lyrickú báseň s textom ľudovej alebo populárnej piesne a určiť ich spoločné znaky,
- vie zreprodukovať pojem romantizmus,
- vie vymenovať a vysvetliť hlavné znaky romantizmu,
- pozná predstaviteľov romantizmu (svetových i slovenských)
- dokáže vysvetliť vzťah štúrovskej poézie k ľudovej tvorbe s využitím medzipredmetových vzťahov – dejepis,
- vie vyhľadať stylisticky príznakové slová a slovné spojenia v texte a vie určiť ich funkciu,
- vie vyjadriť vlastný názor a samostatne argumentovať,
- dokáže verbalizovať vlastný čitateľský zážitok z lyrického textu a podporiť ho príkladmi z textu,
- vie vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu modlitba ako výrazovú formu náboženskej viery,
- vie vysvetliť vonkajšiu kompozíciu modlitby,

- vie vysvetliť pôvod modlitby,
- vie porovnať kresťanskej modlitby s iným lyrickým textom,
- dokáže napísať vlastnú modlitbu formou básne alebo prozaického textu, ktorá má charakter zamyslenia sa nad otázkami života, nad ľuďmi a ich činmi (primerane veku),
- vie vysvetliť definíciu sylabického verša,
- dokáže porovnať sylabický verš v autorskej poézii s veršom ľudovej piesne,
- vie predniesť báseň napísanú sylabickým veršom,
- vie pracovať s básňou podľa pokynov,
- vie vyvodiť pojem epické poézie,
- dokáže odlíšiť epickú poéziu od lyrickej,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch. (zdroje: encyklopédie, internet),
- dokáže prezentovať získané informácie,
- vie vytvoriť prezentáciu v PowerPointe.

Pojmy: lyrika, lyrická báseň, lyrický hrdina, ľúbostná poézia, ľudová, pololuďová a umelá poézia, verš, strofa, rým (združený, striedavý, obkročný, prerývaný), rytmus, vonkajšia a vnútorná kompozícia básne, viazaná umelecká reč, epiteton, metafora, prirovnanie, personifikácia, zdobenina, symbol, básnická otázka, ponáška na ľudovú pieseň, sylabický veršový systém, romantizmus, ľúbostná lyrika, prírodná lyrika, veršový presah, voľný verš, modlitba, epická báseň, lyrickoepická báseň, kolektívny hrdina

- Zo života mladých ľudí: Antoine De Saint-Exupéry: Malý princ, Margita Figuli: Tri gaštanové kone

- Dievčenský román: Lucy Maud Montgomeryová: Anna zo zeleného domu

- Dobrodružná literatúra: Joe Alex: Čierne koráby

Žiak:

- dokáže aplikovať pojem epika,
- vie zaradiť prečítaný text k epickým žánrom,
- vie vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu román,
- vie odlíšiť román od iných žánrov veršovanej a neveršovanej epiky,
- dokáže kriticky zhodnotiť hlavného hrdinu (literárnych postáv), jeho konanie a myslenie z vlastného pohľadu, pričom vie podložiť svoje stanovisko argumentmi
- na základe deja, témy, prostredia a zamerania na čitateľa dokáže určiť druh románu,
- pozná a vie vysvetliť vonkajšiu kompozíciu románu,
- pri práci s textom správne používa literárno-teoretické pojmy,
- vie subjektívne zhodnotiť prečítaný text,
- vie zreprodukovať definíciu pojmu dobrodružná literatúra,
- vie vysvetliť funkciu rozprávača v epickom texte,
- vie s pomocou učiteľa identifikovať zápletku v známom texte
- vie s pomocou učiteľa v texte vyhľadať jazykové prostriedky,
- dokáže vysvetliť pojem próza,
- vie odlíšiť prózu od poézie a svoje rozhodnutie zdôvodniť,
- dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať prozaický text, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol, čo najefektívnejšie pochopiť význam prozaického textu,
- vie určiť a charakterizovať hlavné a vedľajšie postavy v ,
- dokáže vysvetliť pojem dobrodružná literatúra,
- vie vysvetliť pojem rozprávač a v texte vie identifikovať jednotlivé formy rozprávača,
- vie transformovať formy rozprávača – z ja-formy do on-formy a naopak,

- vie nájsť jazykové prostriedky, ktorými autor dosahuje dramatické napätie v texte a svoje tvrdenie vie zdôvodniť.

Pojmy: próza, epika (veľká, stredná, drobná), epický žáner, poviedka, román, rozprávka pre dospelých, lyrizovaná próza, dievčenský román, hlavné a vedľajšie postavy, rozprávač, monológ, dialóg, pásmo rozprávača, pásmo postáv, dobrodružný román, historický román, historicko-dobrodružný román, dej, prostredie, vnútorná a vonkajšia kompozícia prozaického textu

- Vedecko-fantastická literatúra Jules Verne: Cesta na Mesiac, William Kotzwinkle: E. T. mimozemšťan, Douglas Adams: Stopárov sprievodca galaxiou, Sci-fi

Žiak:

- vysvetliť pojem poviedka,
- dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť krátku poviedku s primeranou zápletkou,
- dokáže napísať sci-fi príbeh s využitím ja-rozprávania,
- vie s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas prečítať prozaický text, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam,
- vie stručne prerozprávať dej známeho textu,
- vie s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave zdramatizovať krátku časť literárnej ukážky,
- prečítať zdramatizovanú časť literárneho textu,
- vie sformulovať subjektívne hodnotenia prečítaného textu, pričom dodržiava pravidlá spoločenskej komunikácie,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch. (zdroje: encyklopédie, internet),
- dokáže prezentovať získané informácie,
- vie vytvoriť prezentáciu v PowerPointe,
- vie pracovať s textom podľa pokynov,
- vie subjektívne zhodnotiť literárny text,
- vie aplikovať svoje znalosti o literárnej postave (hlavná, vedľajšia) v prečítanom texte a charakterizovať ju z čitateľského hľadiska
- dokáže vyhľadať kľúčové slová, zostaviť osnovu a na jej základe prerozprávať dej prečítaného textu
- vie vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu vedecko-fantastická literatúra,
- zo súboru známych aj neznámych textov dokáže vybrať literárne texty patriace do vedecko-fantastickej literatúry a odôvodniť svoje rozhodnutie.

Pojmy: vedecko-fantastická literatúra, sci-fi, vedecko-fantastický román, vedecko-fantastická poviedka, fantázia, vtíp, humor, absurdita

- denník: Móric August Beňovský: Osudy a cesty grófa Mórica Augusta Beňovského, Sue Townsendová: Tajný denník 13 a polročného Adriana Molla, Louis Rennison: Denníky Georgie Nicolsonovej

Žiak:

- vie vysvetliť pojmy denník, cestopis a memoáre,
- dokáže aplikovať svoje znalosti o literárnej postave (hlavná, vedľajšia) v prečítanom texte a charakterizovať ju z čitateľského hľadiska,
- vie vysvetliť pojmy humor, kritika a satira.

Pojmy: denník, ja-rozprávanie, biografické dielo, monografický charakter

- vedecko-populárna literatúra, literatúra faktu

Žiak:

- dokáže vytvoriť a vysvetliť definíciu vecnej literatúry,
- vie vysvetliť rozdiel medzi vecnou a umeleckou literatúrou,
- dokáže rozlíšiť texty vecnej a umeleckej literatúry porovnaním kompozičných postupov a štylistických jazykových prostriedkov, dokáže identifikovať v texte charakteristické znaky populárno-vedeckej literatúry,
- vie vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu populárno-vedecká literatúra,
- vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať základné biografické údaje o spisovateľoch. (zdroje: encyklopédie, internet),
- dokáže prezentovať získané informácie,
- vie vytvoriť prezentáciu v PowerPointe,
- vie pracovať s textom podľa pokynov,
- vie vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu literatúra faktu,
- vie identifikovať v texte charakteristické znaky literatúry faktu,
- dokáže v literárnej ukážke rozlíšiť fakty a umelecké prostriedky,
- dokáže vyhľadať príslušné informácie v encyklopédii a na internete,
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu literatúra faktu,
- vie vysvetliť rozdiel medzi fikciou v literárnom diele a literatúrou faktu.

Pojmy: vedecko-populárna literatúra, fakty, vecné informácie, poznávací funkcia, estetický zážitok, literatúra faktu

- zhrnutie a opakovanie učiva 8. ročníka

Žiak:

- má prehľad z učiva 8. ročníka,
- vie vyjadriť svoj názor na literatúru,
- vie reprodukovať, tvoriť rôzne texty, komunikovať, tvoriť prezentácie, ovláda základné zásady čítania s porozumením

Žiak ovláda obsahový a výkonový štandard 8. ročníka, dosahuje minimálnu – maximálnu úroveň výkonu. Podľa dosiahnutej úrovne je hodnotený známku na konci školského roka.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Skratky prierezových tém a medzipredmetových vzťahov:

OSR – Osobnostný a sociálny rozvoj

MEDV – Mediálna výchova

OŽZ – Ochrana života a zdravia

TPPZ – Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

HUV – Hudobná výchova

GEO – Geografia

OBN – Občianska náuka

ETV – Etická výchova

ENV – Enviromentálna výchova

MULTV - Multikultúrna výchova

DV – Dopravná výchova

REV – Regionálna výchova

DEJ – Dejepis

BIO - Biológia

VYV – Výtvarná výchova

NAV – Náboženská výchova

HODNOTENIE PREDMETU

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR č. 7/2009-R z 28. apríla 2009.

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, či žiak vzdelávací výstup – výkonový štandard zvládol, alebo nie.

Pri verbálnej forme sa zisťuje a hodnotí najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu. Písomnou formou sa kontroluje a hodnotí osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém. Pri praktických aktivitách udeľujeme slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Preveruje sa úroveň samostatnej práce žiakov a schopností práce s textom.

Hodnotenie diktátov: 0 - 1 chyba - 1
2 - 3 chyby - 2
4 - 7 chýb - 3
8 - 10 chýb - 4
11- a viac - 5

Hodnotenie tematických previerok: 100 – 90% - 1
89 – 75% - 2
74 – 50% - 3
49 – 30% - 4
29 – 0% - 5

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA 9. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Názov predmetu	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
Ročník	9. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	5 hodina, spolu 165 vyučovacích hodín 5/0 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika predmetu

Slovenský jazyk na 2. stupni ZŠ zahŕňa jazykovú, slohovú a literárnu zložku. Jazyková a slohová zložka nie je vzájomne oddelená, je v kompetencii učiteľa určovať a upravovať si dotáciu hodín podľa podmienok v danej triede.

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných a kognitívnych kompetencií (spôsobilostí) je považované za východisko kvalitnejších výsledkov celého školského systému a následnej schopnosti žiakov uplatniť sa na trhu práce a v súkromnom živote.

Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov adekvátnych konkrétnej komunikačnej situácii.

Analýza a interpretácia jazykových prejavov poskytne žiakovi priestor na sebauvedomenie. Dá šancu objaviť a následne prejaviť pozitívny vzťah k sebe a iným, nadobudnúť primeranú sebadôveru, schopnosť dokázať hodnotiť svoje prednosti i nedostatky, umožní dokázať vyjadrovať svoje pocity a hodnotiť svoj vlastný citový stav, dokázať hodnotiť svoje správanie a jeho dôsledky.

Cieľom je, aby si žiaci uvedomovali jazykovú a kultúrnu pestrosť v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Komunikačná gramotnosť sa má cieľavedome budovať a rozvíjať vo všetkých vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby.

Jazyková a slohová časť predmetu rozvíja predovšetkým interaktívne využívanie komunikačných nástrojov. Veľa tém slúži aj na rozvoj sociálnej interakcie v rámci heterogénnych skupín a formovania autonómneho správania.

V usporiadaní predmetu sú v popredí komunikačné spôsobilosti a v úzadí sú jazykové pojmy (predovšetkým na ZŠ), t. j. jednostranná tendencia obsiahnuť „školskú podobu“ vednej disciplíny. Faktograficky presýtený obsah je zredukovaný v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať ap.

Realizačná rovina vzdelávania sa priklonila ku konštruktivistickému prístupu k učeniu. Znamená to, že riešením úloh žiak sám prichádza na základe usmerňovaného zážitkového vyučovania na nové poznatky, ktoré vyučujúci systematizuje a zovšeobecňuje.

Na druhom stupni ZŠ sa pokračuje v komunikačnom a zážitkovom vyučovaní so zameraním na získavanie komplexných kompetencií:

Komunikačné jazykové kompetencie		
Čítanie s porozumením	Písanie	Hovorenie

Spôsobilosti		
I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum
II. Pochopiť význam textu	II. Organizovať text z hľadiska kompozície	II. Organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou
	III. Zosúladiť štylistickú úroveň s cieľom písania a čitateľmi	III. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií
III. Pochopiť formálnu stránku textu	IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia	
IV. Odlíšiť vetu a text	V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií	IV. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku
	VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého	V. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia v texte
V. Pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie	VII. Opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis	VI. Rešpektovať jazykové pravidlá
VI. Pochopiť význam lexikálnych jednotiek	VIII. Revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov	
	IX. Rešpektovať jazykové pravidlá	VII. Využívať pri komunikácii jazykové a mimojazykové prostriedky

Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod. (V posledných dvoch ročníkoch ZŠ sa systematizujú jazykové pojmy do zatiaľ neúplného jazykového systému, ktorý sa dotvorí až na strednej škole.)

Jazyk je chápaný ako nástroj myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo sa v jeho vyučovaní premieta do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií, rozvíjaných v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby. Obsah učiva je zredukovaný v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno - hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi.

Primárnym v literárnej výchove je rozvoj schopností žiaka poznávať svet a zmocňovať sa ho esteticko-umeleckými prostriedkami a úsilie odstrániť z vedomia žiaka presvedčenie o jedinečnosti a nenahraditeľnosti kognitívneho prístupu k svetu a smerovanie k pochopeniu špecifík, ktoré v poznávacom procese predstavuje estetické osvojovanie reality.

Obsahové osnovanie predmetu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (repciu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu. Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, ktoré ďaleko presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu.

Členením vzdelávacej oblasti podľa kľúčových jazykových kompetencií, t. j. podľa procesov, ktoré sa nimi rozvíjajú:

- Počúvanie
- Komunikácia (hovorenie) → s porozumením

– Čítanie

– Písanie

Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie k:

– podpore sebadôvery každého žiaka,

– osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý ich život a zaujať aktívne miesto v socio-kultúrnom prostredí,

– príprave všetkých žiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na rozvoji demokratickej spoločnosti, pluralizmu a kultúrnej otvorenosti,

– zaručeniu rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov,

– pochopeniu vzdelávania v príslušnom jazyku, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania,

– vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku, k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,

– zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,

– nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických citení a vnímaní,

– pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka,

– viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry, ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.

Východiskovou stratégiou vyučovania slovenského jazyka a literatúry v šiestom ročníku je plynulé nadväzovanie na stratégiu vyučovania v piatom ročníku: dôraz na schopnosť komunikácie s ohľadom na tému, adresáta, jazykové prostriedky a cieľ, čítanie s porozumením a rozvoj čitateľskej gramotnosti, tvorivé písanie a prvky projektového vyučovania. V šiestom ročníku sa stanovená priorita čítanie s porozumením rozširuje o dramatizáciu textu na základe vedomostí o suprasegmentálnych javoch.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vzdelávania v oblasti slovenského jazyka a literatúry je dosiahnuť takú úroveň rečových zručností, aby žiaci každú komunikatívnu situáciu zvládli z hľadiska štýlu, s príslušnou gramatickou a pravopisnou normou v ústnom i písomnom prejave.

Edukačné ciele predmetu *slovenský jazyk a literatúra*

Poznávacia (kognitívna) kompetencia	Komunikačná kompetencia	Interpersonálna (sociálna) kompetencia	Intrapersonálna (osobnostná) kompetencia
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty a rozhodnutia.	Schopnosť vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine.	Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie.	Schopnosť kooperovať v skupine.	Schopnosť vytvárať si vlastný hodnotový systém.

Spôsobilosť kritického myslenia.	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Spôsobilosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Schopnosť empatie.	
Schopnosť tvorivého myslenia a spôsobilosť uplatniť jeho výsledky.			

3. Výchovno-vzdelávacie stratégie

Vyučovanie slovenského jazyka v základnej škole z **psycholingvistického hľadiska** stavia na tvorivosti a detskej hre, na tvorení vlastného textu (hra s jazykom)

Zo **sociolingvistického hľadiska** sa vyučovanie slovenského jazyka orientuje na najčastejšie a veku primerané komunikačné situácie, ktoré sú ilustrované napr. na príkladoch textov v učebniciach, na videozáznamoch, precvičované formou dramatizácie textov či simulovania rozličných situácií.

Zo **systémového hľadiska** sa jednotlivé jazykové javy nepreberajú izolovane, ale vždy v súvislosti s inými jazykovými javmi, pričom sa berie do úvahy hierarchia jednotiek jazykového systému a jeho jednotlivých rovín. Rozlišuje sa centrum a periféria jazykových javov. Skúma sa forma a obsah jazykových jednotiek, gramatických kategórií, popri synchronii sa v odôvodnených prípadoch upozorňuje aj na diachroniu jazykových javov. Dôraz sa pritom kladie na tie jazykové roviny, ktoré majú vyústenie v texte, t. j. na lexikálnu a syntaktickú rovinu. Posilňuje sa vyučovanie rečových prejavov, od reprodukcie textov sa postupne prechádza k tvorbe vlastných textov. Precvičuje sa ústna podoba rôzne uplatňovaná v jednotlivých štýloch či žánroch.

V oblasti štylistického uplatnenia jazykových prostriedkov sa prechádza na **spojenie jazykovej slohovej zložky** vyučovania slovenského jazyka do jedného celku. Od holého osvojovania si vedomostí o jazykových javoch sa tak prechádza k nácviku uplatnenia preberaného jazykového javu v praktickej komunikácii. Žiaci získavajú základné poznatky o súčinnosti slohových postupov a slohových útvarov. Pozornosť sa zameriava aj na štýly.

V oblasti jazykovej kultúry sa postupne prechádza od osvojovania si **zvukovej a pravopisnej normy k základom lexikálnej, morfolologickej a syntactickej normy a poznatkov z dejín jazyka a jazykovedy**. Vyučovacie proces vyúsťuje do získavania poznatkov o primeranom štylistickom využívaní jednotlivých jazykových prostriedkov. Dôležitou zásadou vyučovania slovenského jazyka je, že sa nemá vyučovať metatext, ale text patriaci k rozličným štýlom, s uplatnením rozličných slohových postupov i jazykových i mimojazykových prostriedkov (čiže učivo má byť viazané na isté komunikačné situácie). Pri práci z textom sa žiaci k poznatkom o jednotlivých jazykových javov a o jazykovom systéme ako celku dopracúvajú metódou postupných krokov. Učiteľ ich vedie tak, aby sami vyčlenili z textu skúmaný jav, odhalili jeho podstatné znaky, našli súvislosti s inými jazykovými javmi, zaradili jazykový jav do jazykového systému. Ďalším krokom je tvorenie vlastného textu z analyzovaným javom, čím sa žiaci učia prakticky komunikovať a používať preberané jazykové javy. Až potom nasledujú cvičenia na zmechanizovanie hľadania a používania preberaného javu v texte, na určovanie jeho základných charakteristík. Záver tvorí zhrňujúce poučenie o preberanom jave, o jeho začlenení do širšej skupiny jazykových javov formou prehľadných tabuliek, grafov a pod.

Pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o pochopenie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu

Pri osvojovaní si jednotlivých jazykových javov a v ich bohatosti a vnútornej diferencovanosti sa uplatňuje indukzívna metóda, jednotlivé varianty sa učia vždy na pozadí invariantu.

Precvičovanie jazykovo-štylistických osobitostí sa odporúča uskutočňovať v rozsahu žánrového vymedzenia v literatúre v danom ročníku.

Vyučovanie slovenského jazyka je založené **na komunikatívno–poznávacom princípe**, ktorý spočíva vo vyhľadávaní jednotlivých jazykových javov v rôznych typoch textov, v následnom usúvzťažnení, triedení a systematizovaní analyzovaných javov, ktoré vedie k istému zovšeobecnenému poznatku o danom jave. Poučenie o preberanom jave a jeho začlenením do širšej skupiny javov sa môže robiť formou prehľadných tabuliek, grafov a pod. pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o chápanie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu. Dôležité je precvičovanie poznaného jazykového javu ktoré vyúsťuje do jazykovej praxe, čiže žiaci sa učia využívať poznaný a precvičený jazykový jav pri tvorení prvých vlastných textov.

Vo vyučovaní sa uplatňuje princíp špirálovitosti a postupnosti, to znamená, že o preberaných jazykových javoch sa postupne pridávajú ďalšie poznatky, ktoré sa rozširujú do hĺbky.

4. Stratégia vyučovania

Učiteľ využíva rozličné vyučovacie metódy (napr. heuristickú, analyticko-syntetickú atď.) a rozmanité formy práce. Ich výber a použitie závisí od konkrétnych podmienok pri rešpektovaní zásady primeranosti veku.

Významné miesto má samostatná práca žiakov s dôrazom na diferencovanosť úloh a individuálny prístup učiteľa k žiakom. Ďalej je to práca v dvojiciach či skupinách, ktorá ma byť účelná a má sa využívať funkčne. Je potrebné rozvíjať invenciu žiakov a využívať ich hravosť prostredníctvom didaktických hier. Dôsledne sa uplatňuje zásada názornosti, pričom sa okrem textu v učebnici či v pracovnom zošite, živého príkladu učiteľa, názorných pomôcok a jazykových príručiek využívajú akusticko-auditívne pomôcky a opticko-akustický kanál (televízia, video). Učiteľ využíva rozličné typy úloh a cvičení, motivuje žiakov v práci.

Rozsah a obsah domácich úloh má byť účelný pri rešpektovaní zásady primeranosti veku, aby žiak nepísal domácu úlohu dlhšie ako 20 minút. Obsahovo by mali byť zamerané:

- v jazykovej zložke na tie javy, ktoré sú náročné na vnímanie a je potrebné domáce precvičenie,
- v slohu buď na prípravu jazykového materiálu a nečisopisu (konceptu), alebo na upravenie konceptu na čistopis.

Pri písaní diktátov sa dodržiavajú didaktické zásady diktovania. Dôležitá je ústna analýza nedostatkov v diktáte. Je v právomoci učiteľa rozhodnúť, koľko nácvičných diktátov bude predchádzať kontrolnému diktátu (aj aký typ nácvičného diktátu to bude a akou formou sa bude realizovať).

Javy v slohovej výchove sa preberajú v súlade s jazykovými javmi a s využitím žánrovo-tematického osnovania v literatúre z dôrazom na rozvoj komunikačných zručností žiakov. Výber tém sa ponecháva na učiteľa, ktorý ma možnosť učivo aktualizovať a prispôbovať podľa vlastného uváženia.

Klasifikované slohové písomné práce sa píše v škole a predchádza im písomná príprava a práca s konceptom (odporúča sa používanie korektorských značiek, ktoré umožňujú efektívne využívať pracovný čas). Rovnako dôležitá je analýza nedostatkov v písomnej práci, ktorá sa spravidla robí aj pri neklasifikovaných písomných prácach. Pri ústnych jazykových prejavoch učiteľ upozorňuje na správnu výslovnosť, na správne slová/tvary slov, slovesné väzby, na štylistickú primeranosť výberu jazykových, parajazykových a extrajazykových prostriedkov.

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Na splnenie vytýčených cieľov vyučovania slovenského jazyka je nevyhnutné používať také vyučovacie metódy, aby žiaka neodradili. Slovenský jazyk patrí do skupiny ťažkých jazykov, najmä čo sa týka pravopisnej zložky. Neúspech potom žiakov odrádza. Výberom vhodných metód a foriem práce dá sa tomu vyhnúť. Najväčší dôraz budeme klásť na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, zabudneme na encyklopedické vedomosti, budeme pracovať s informáciami, aktívne ich využívať. Celým vyučovacím procesom sa bude prelínať čitateľská gramotnosť, schopnosť argumentovať, vyjadrovať svoj postoj.

6. Učebné zdroje

jazykové príručky, slovníky, encyklopédie, internet, prezentácie, učebnice, pracovné listy

7. Hodnotenie predmetu.

Predmet sa hodnotí známku. Pri hodnotení predmetu postupujeme podľa opatrení prijatých na zasadnutí MZ. Žiak je hodnotený podľa Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Cieľom slovného hodnotenia je zohľadňovať vyjadrovacie schopnosti žiaka, kreativitu, rečové zručnosti a viesť žiakov k správne seba hodnoteniu. V priebehu školského roka sa uskutočňujú testy po každej lekcii, v ktorých učiteľ preveruje jazykové zručnosti žiaka.

Hodnotiaca stupnica testov a previerok :

100 – 90 %
89 – 75 % 2
74 – 55 % 3
54 – 30 % 4
29 – 0 % 5

Metódy a prostriedky hodnotenia

Metódy: ústne skúšanie, písomné skúšanie, projekt

Prostriedky: ústna odpoveď, test, prezentácia projektu, písomné cvičenia

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 7/2009-R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2009.